**OPPLAND BONDE-
OG SMÅBRUKARLAG**

Fylkesstyret i OBS mars 2015 – mars 2016

Fra v/: Per Idar Vingebakken, Astrid Olstad, Nils Arne Sveen, Therese Rudi, Ragnhild Næprud, Elin Rømyhr Haugen, Leif Arne Kvisberg og Terje Holen (leder). Asbjørn Storsveen var ikke tilstede.

**OPPLAND BONDE-
OG SMÅBRUKARLAG**

100 år
1915–2015

Lederen

Ved dette årsskiftet er det fortsatt naturlig å stoppe litt ved 100 årsmarkeringa til Oppland Bonde- og Småbrukarlag. Både vi i fylkeslaget og noen lokallag har på forskjellig vis markert jubileet. Hovedsakene har dreid seg rundt opplæringstilbud, matproduksjon, vise mangfoldet i landbruket fram for publikum, og sjølsagt også fest og underholdning på årsmøtet i mars.

Den største jubileumsgava til OBS er nok den store tilgangen av nye medlemmer. 140 nye medlemmer i jubileumsåret skal vi være stolte av.

I forrige årsmelding ga jeg klart uttrykk for at med dagens regjering så stamper vi i motbakke. Dette blir mere tydelig for hver dag som går. Jeg mente også at det var et fåtall i næringa som tiljublet retningen og utviklinga i landbrukspolitikken og matproduksjonen denne regjeringa legger opp til, men etter vårens jordbruksavtale, er jeg ikke lengre så sikker på dette.

Det som er skremmende er likevel at tryggheten for en rein og sikker matproduksjon, basert på mest mulig norske resurser ser ut til å være glemt hos våre politikere. Sentralisering, store enheter, industrialisering og produksjon på økt import av både fòr og ferdigvarer er i dag en klar holdning hos et flertall på Stortinget. Landbruket angripes fra flere kanter. Alt fra at Norge er uegnet til matproduksjon og at produkter vi kan være sjølforsynt av foreslås belagt med klimaavgift, og til sterk omfordeling av budsjettstøtta fra små og mellomstore bruk, til de aller største.

I enhver debatt om matproduksjonen er det viktig å ha den globale situasjonen klart for seg. FN har spådd en sterk befolkningsøkning de neste tiårene. Samtidig synker produksjonskapasiteten i viktige jordbruksområder verden over. Klimaendringene er beviselig med på å forverre situasjonen. Vår største utfordring er, etter mitt skjønn, hvordan vi skal produsere nok mat til en stadig økende befolkning, på en bærekraftig måte. I dette bildet blir det derfor nødvendig å la prinsippet om ressurseffektivitet gå foran kostnadseffektivitet. Utfordringen er hvordan vi best kan utnytte alle tilgjengelige ressurser til produksjon av mest mulig menneskeføde.

Den politiske agendaen ser ut til ensidig å handle om kroner og øre. Billigst mulig mat. Trygghet for matsikkerhet, beredskap, folkehelse og andre viktige momenter er fraværende i den politiske debatten om norsk matproduksjon. At også sjølforsyning av mat svekkes stadig, ser ikke ut til å bekymre mange av dagens politikere. Landbruket og matproduksjonen har blitt synderen for miljø og klimapolitikken. Det er viktig å ha fokus på dette, og det er mulig å gjøre tiltak også i landbruket, men det er utvilsomt andre områder som vil gi større gevinster dersom det også her var vilje til å finne gode løsninger.

Jeg gjentar at vi må tørre å ta debatten om norsk matproduksjon. Om produksjonsmåter, om jordas tåleevne og konsekvensene for folkehelsa, når det gjelder redusert innsyn og kontroll om hvordan maten vår blir til. Norsk Bonde og Småbrukarlag driver denne debatten, men det er tungt når politikerne og andre aktører ikke tar disse utfordringene framfor reine bedriftsøkonomiske hensyn. Et freidig men betimelig spørsmål er om politikerne virkelig har den nødvendige kunnskapen om disse viktige sakene, eller om de støtter seg til bestillingsverk fra bl a økonomer.

Det er for meg helt klart at 100 åringen har store og krevende utfordringer foran seg i mange år. Viktigere enn noen sinne er å drive landbrukspolitikken i en retning der vi bruker hele Norge til å produsere mat for «en økende befolkning». Så får vi tåle kommentarer for at vi sa nei til noen få ti-talls millioner i jordbruksavtalen fordi vi mener retningen og utviklingen i landbrukspolitikken er feil. Den nære historia burde ha lært oss at det fort kan oppstå situasjoner der mat ikke alltid er en selvfølge, og at vi derfor i vårt rike land bør ha rå til en sikker og god produksjon av mat på alt tilgjengelig areal. Rå til en maksimal sjølforsyning og rå til matberedskap. Skal dette bli virkelighet må vi drive kunnskapsoppbygging av våre bestemmende myndigheter slik at landbrukspolitikken og virkemidlene i jordbruksavtalen stimulerer til bruk av jord i eget land, og ikke i andre verdensdeler.

Innhold

Side	*1:*	*Lederen*
«	*4:*	*Jubileumsåret*
		Studietur til Nice og de franske alper
«	*5:*	*Underholdning*
«	*6:*	*Banketten*
«	*7:*	*Matmarkering i by`n*
«	*8:*	*Temadag Lena-Valle vgs og Grøna skysstasjon*
«	*10:*	*Arbeidsåret*
		Lokallag
«	*11:*	*Oversikt lokallag*
«	*12:*	*Oversikt utvalg*
«	*13:*	*Medlemsutvikling*
«	*14:*	*Årsmøte og felleskonferanse*
«	*15:*	*Vaget 2015-2016*
«	*16:*	*Forslag og uttalelser fra felleskonferansen*
«	*21:*	*Leders tale til årsmøte*
«	*26:*	*Leders tale fortsetter*
«	*30:*	*Jordbruksforhandlingene*
«	*31:*	*Innspill jordbruksforhandlingene fra OBS*
«	*37:*	*Landsmøte*
«	*38:*	*Freda rovvilt*
«	*39:*	*Prosjekter*
«	*42:*	*Utvalg og samarbeidstiltak*
«	*45:*	*Henvendelser – tiltak*
«	*46:*	*Deltakelser utover faste utvalg*
«	*47:*	*Presseskriv og leserinnlegg*
		Utviklingstrekk i landbruket i Oppland
«	*48:*	*Avslutning*

STØTT VÅRE ANNONSØRER.
DE STØTTER OSS

Jubileumsåret – Oppland Bonde- og Småbrukarlag 1915 – 2015

Arbeidet med jubileet startet tidlig i 2014. Årsmøtene i OBS hadde også avsatt årlig en jubileumssum siden 2010. Dette samt gaver og tilskudd gjorde det mulig å gjennomføre en verdig årsmøtefest samt 2 andre store arrangementer gjennom året. I tillegg var det flere lokallag som gjennomførte aktiviteter gjennom året.

Studietur til Nice og Alpene 22.-27.feb.

Målgruppe for turen: Alle mat- og landbruksinteresserte, politikere, bønder og forvaltning. Målet med turen var å lære mere om småskala landbruk og omsetningsformer for direktesalg, spesielt andelslandbruk og felles utsalg. Det ble servert lokal mat under hele turen og deltakerne fikk et innblikk i omsetningsformer for andelslandbruk og felles utsalg/samarbeid. La ruche qui dit oui er en form for internettsalg som i Frankrike begynte i 2010 og som nå brer seg til andre steder i Europa. Også AMAP (andelslandbruk) ble allerede startet i 2001.

Reiseledere og tolker var Yvonne Tonnaer og Ole-Jacob Christensen. Yvonne hadde lagt opp programmet og gjort alle nødvendige avtaler for turen. Det deltok 16 deltakere.

Første dag startet i Nice med felles middag og orientering samt en videovisning om andelslandbruk ved leder i andelslandbruksgruppen i Nice (AMAP Balico). Dag to gikk ferden til Vèsubiedalen og besøk på bruket Les Ragias i Belvèdere. Bruket har 150 bikuber, driver med foredling og omsetning av frukt og bær, urter, både ville og dyrket. Omsetningen skjer gjennom forskjellige former for andelslandbruk. Videre besøkte deltakerne lokalt butikkutsalg i Roquebillière og et bruk som driver servering og tilberedning av brukets produksjon i landsbyen Utelle.

Dag 3 reise de til markedet i landsbyen Annot og besøkte et melkebruk med foredling av ost, og et bruk med produksjon av grønnsaker, egg og safran som de omsetter gjennom andelslandbruket. Deretter foredrag av interesseforeningen GEDAR som arbeider for utvikling av landbruksnæringen i området Puget Theniers. På kvelden ble det møte og samtale med en representant for La Confèderation Pavsanne (småbrukarlaget), Roger Roux.

Dag 4 og 5 fortsatte med nye gårdsbesøk med lokalproduksjon og omsetning gjennom andelslandbruk og til felles utsalg. Det ble også gjennomført felles pique-nique hvor deltakerne selv kjøpte inn maten på markedet. Det ble møte med ansvarlige for utlevering av varer til abonnenter og med de som leverte varer for avhenting. Et vinbruk ble også besøkt. Dag 6 var hjemreisedag, men det ble tid til et markedsbesøk og en økologisk butikk på morgenenEn innholdsrik tur med tett program. Deltakerne betalte selv reise og deltakeravgift som dekket kost, losji, buss og godtgjøring til reiseledere og administrasjon.

Underholdningsbidrag

Arbeidet og planleggingen startet i februar 2014. I utgangspunktet var det tenkt en revy da OBS har en rekke medlemmer rundt i lokallagene som er aktive innen sjangeren. Det var stor interesse i første møter, men en del falt av underveis. Det ble da bestemt å heller satse på et mindre underholdningsbidrag. Annette Jørstad skrev et manus, fritt oversatt fra Reveenka, «Odelsgutten på småbruket», som hovedbidrag framført under banketten forut for fylkesårsmøte. Hallvard Ellingsberg og Åse Lundgård skrev tre sangtekster som inngikk i forestillingen. Det ble i tillegg framført to sketsjer: Brevet fra mor ved Randi og Johan Hasvoldseter og Baksidekara med lokal verdiskaping. Det var mange øvinger gjennom året og fram til framførelsen. Det er grunn til å takke nok en gang alle som bidrog til at denne forestillingen ble en realitet.

Deltakere: Hallvard Ellingsberg, Åse Kristin Lundgård, Randi Aspås Hasvoldseter, Johan Hasvoldseter, Therese Rudi, Randi Skålsveen, Fride Gunn Rudi, Baksiekara og Terje Holen. Merete Furuberg deltok i «Odelsgutten på småbruket», med ferdigskrevet manus, på direkten.

Randi Hasvoldseter som mor til odelsgutten. Johan Hasvoldseter som odelsgutten og Merete Furuberg som seg selv i skuespillet: "Odelsgutten på småbruket" som ble framført under banketten 21. mars.

Fra v/Åse Kristin Lundgård, Therese Rudi, Halvard Ellingsberg, Randi Skålsveen, Terje Holen, Fride Gunn Rudi, Randi Hasvoldseter og Johan Hasvoldseter

Innhold underholdning:
Inngangssang: Sjå ned, fritt etter Look down fra Les miserables. Tekst: Åse Kristin Lundgård og Halvard Ellingsberg.
Solosang v/Katharina Sparstad: Grønne enger, fritt etter Fields of Gold av Sting. Tekst: Åse Kristin Lundgård og Halvard Ellingsberg
Brevet fra mor: Sketsj fra Trøndelag
Odelsgutten på småbruket. Fritt etter Reveenka. Tekst og regi: Annette Jørstad
Avslutningssang: Kan du høre folkets sang, fritt etter Do you here the people sing fra Les miserables. Tekst Åse Kristin Lundgård og Hallvard Ellingsberg.
Baksidekara: Sketsj om lokal verdiskaping. (Fosfor fra maururin)
Lyd: Steinar Lund
Lys: Kåre Olai Lindback
Rekvisitter og kostymer: Underholdningsgruppa og fylkeskontoret.

Banketten 21. mars

Kvelden startet med velkommen av fylkesleder Terje Holen. Deretter underholdning, se forrige avsnitt. Fride Gunn Rudi hadde skrevet sang til jubileet på tonen av «Kaptein Sabeltann» Denne ble sunget som allsang under banketten. Det var leid inn både lys og lyd for anledningen. Kåre Olai Lindback stilte med et fantastisk lysanlegg, mens lyd var innleid gjennom ungdomslaget Henrik Wergelands minne med Steinar Lund som lydsjef.
Fride Gunn Rudi hadde pyntet sceena og rekvisitter var framskaffet av deltakerne.
Banketten inneholdt flere taler og gaveoverrekkelser. Følgende gjester deltok: Ordfører i Øyer kommune, Mari Botterud, landbruksdirektør Anders Prestgarden, Oppland Bondelags leder, Trond Ellingsbø, organisasjonssjef i Oppland Bondelag, Ola Råbøl, Oppland Sau og Geits leder, Arnfinn Beito, leder av Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Merete Furuberg, generalsekretær i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Olaf Godli, assisterende generalsekretær i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, John Petter Løvstad som også har vært tidligere fylkessekretær i Oppland BS. Nortura, Kjersti Hoff, Magnhild Grimsrud, Oppland Bygdekvinnelag, styret i NBS, Berit Irene Bergseth, Oppland 4H, Knut Thujord, Norsk Landbruksrådgivning Oppland, Randi Jarstad, Fylkesordfører Gro Lundby, Gjensidige, Birger Magnor, Tine Øst og Landbruksrådet Innlandet, Ellen Anne Bergseth. I tillegg tidligere fylkesledere Kristian Ekre og Katharina Sparstad, tidligere fylkessekretær Hilde Bakke, tidligere kvinnegruppe, Kari Langøygard, tidligere kontoransatt Alvhild Arnesen og ikke minst Åge Hovengen. To sentrale og aktive representanter for OBS, Arvid Kletne og Marie Myrvang var invitert for sitt langvarige arbeid både i lokallaget sitt Torpa og omland BS og i fylket. Dessverre fikk Arvid et slag like før avreise og begge meldte derfor forfall. Arvid døde senere av komplikasjoner.

Åge Hovengen deltok som Hedersgjest.

Katharina Sparstad med sangen «Grønne enger»

Banketten med spesielt inviterte, underholdere og utsendinger til felleskonferansen fra OBS, HBS og BBS samlet 93 gjester til god mat, drikke og feiring denne kvelden. Terje Holen takket til slutt for gaver og alle de fine talene.

Matmarkering i by`n

Øyer-Tretten, Fåberg og Gausdal BS gjennomførte 11. april en markering i Lillehammer sentrum i anledning OBS sitt jubileum. De leide hele gågate for plass til utstillere og boder. De klarte å samle 17 utstillere som representerte mangfoldet i matproduksjonen i Lillehammerregionen, men også noen utenom. F eks Hanne Guåker fra Nes og Helgøya med kalkunkjøtt, og Fjellgrisen fra Valdres. Vi nevner spesielt økologisk spesialkorn, med bakerovn. Her ble det stekt brød hele dagen og disse gikk unna til kjøplystne kunder. Oppland er foregangsfylke i økologisk korndyrking og dermed passet det bra med baking av brød på økologisk korn. I tillegg til dette hadde de lokale BS lagene stand med utdeling av frø av honningurt, t-skjorter og handlenett m m.

Valle vdg var til stede og orienterte om utdanningsmuligheter i naturbruk, og Alexsandra Devik orienterte om andelslandbruk. Gamle husdyrraser og Norsk seterkultur var også representert sammen med biodynamisk matproduksjon. Til sammen 21 stands i gågata. For å gi publikum et innblikk i hva Lillehammerregionen og Gudbrandsdalen kan by på av matproduksjon, både volum og småskala, hadde de satt sammen en bildeserie av alle produksjoner som tilhører det tradisjonelle jordbruket, samt faktaopplysninger om mengde produsert, og hvor mange personer vi kan levere mat til. Denne bildeserien gikk på storskjerm i gågata hele lørdagen. Det var også produsert og hengt opp plakater av husdyr, kulturlandskap og planteproduksjon hvor mengde produsert i Lhmr.regionen var opplyst.

Landbruket dominerte gågata med stands, informasjon og kontakt mot publikum denne dagen. Det ble delt ut en mengde smaksprøver av mange slags mat, og det ble forklart om produksjoner og produksjonsmåter, inkludert utmark og seterdrift. Interessen blant publikum gjenspeiles i at det var kø foran mange stands store deler av dagen.

Erfaringer også fra tidligere, men særlig denne dagen, er at forbrukerne fokuserer stadig sterkere på matkvalitet, mattrygghet, helse, og produksjonsmåter, når det gjelder maten de skal spise.

Det ble delt ut 250 poser med frø av honningurt. Barna fikk gratis t-skjorter med påtrykk «Jeg vil være bienes venn» samt bilde av en løvetann med bie på. Det ble delt ut 170 av

disse. I tillegg fikk barna en jordklode med frø bak som de kunne plante når de kom hjem. Spennende å følge med på hva som kom opp av jorda etter hvert. Handlenettene ble brukt av utstillerne til å levere varer som ble solgt. Det var også bie-t-skjorter og OBS sin jubileums-t-skjorte for salg til voksne.
Alle samtalene med folk denne dagen viser at slike tiltak er kontaktskapende mot de som skal spise maten vi produserer, og at fokus på rein mat, søken etter kunnskap og informasjon er stor. En meget vellykket dag hvor OBS bidro med administrasjon og tilrettelegging samt det praktiske rundt økonomi. Vi takker Øyer-Tretten, Gausdal og Fåberg BS for fantastisk arrangement og produksjon av mye spennende materiell som ble benyttet gjennom øvrige aktiviteter resten av året, både i OBS-regi og andre lokallag sin deltakelse på stands o.l.

Stort mangfold av utstillere og salgsboder. Det var også produsert flotte plakater med informasjon om landbruket og kulturlandskapet i regionen.

Temadag på Lena-Valle vgs og Grøna skysstasjon.

Temadagen ble gjennomført 10. september med oppstart på Lena-Valle vgs. Tema der var naturbruksskolen før og framover.
Dagen var åpen for alle men i tillegg med spesielt inviterte: Elever på vg2 og vg3 på Lena-Valle vgs. Medlemmene i Biri og Vardal og Toten BS. Listetoppene i alle fylkespartiene. Ordførerne i toten-kommunene og Gjøvikregionen. Fylkesmann i Oppland, pressen og tidligere rektor, Simen Bleken. (bildet til venstre)

Fylkesleder Terje Holen åpnet møtet på Valle og Morten Kleven ønsket velkommen til skolen. Deretter ble det holdt et interessant foredrag av tidligere rektor Olaf Nøkleby som tok oss gjennom historien til Valle spesielt og landbruksutdanningen generelt. Listetoppene i fylkespartiene fra AP, H, SV, Mdg, Krf, V og SP. Presenterte partienes tanker rundt naturbruksutdanningen. Frp var invitert, men kom ikke. Etter innledningene ble det debatt og spørsmål. Det var god deltakelse fra Valle-elevene i debatten.
Det var en flott høstdag med blå himmel og varmt. Dette passet bra da det ble matservering ute til gjester og frammøtte. Det ble servert tradisjonsmat fra Toten bestående av lokalproduserte kjøttkaker, poteter og grønnsaker fra Toten. Til drikke fikk vi lokalprodusert saft.

Tilhørere fra OBS og elever ved Lena Valle vgs

Terje Holen og Olaf Nøkleby

Etter mat og avslapping i finværet, gikk turen til Grøna skysstasjon i busser. Der ble vi møtt av vertskapet, Per Idar og Kjersti Vingebakken.
Per Idar ønsket velkommen og orientert om restaureringen av den gamle skysstasjonen. Det er imponerende å se hvilke arbeid som er og blir nedlagt på stedet. Alt reises i sin fordoms prakt, men tilrettelagt for arrangementer med stort fest- og møtelokale i den gamle låven.
Ingvar Hage fra Bioforsk holdt foredrag om matjordas betydning hjemme og ute. Siden 2015 også var matjordas år, var det på sin plass å markere også dette.
Vitensenteret Innlandet holdt deretter en forrykende underholdning med røyk og is til stor applaus fra publikum. Til slutt ble det avslutning ved Terje Holen som samtidig redegjorde for OBS sitt syn på den viktige rekrutteringen og viktigheten av å ivareta matjord og matjordarealer for framtidig matproduksjon.
Dagen ble avsluttet med mer mat. Denne gang tradisjonell saltsuppe og totenkringle til kaffen.
En veldig fin dag i strålende sol og et variert program avsluttet OBS sine arrangementer gjennom jubileumsåret.

Underholdning ved Vitensenteret Innlandet

Matjorda ved Ingvar Hage, Bioforsk

Per Idar Vingebakken informerte om restaureringen av Grøna Skysstasjon og utviklingen på gården Nordås.

Arbeidsåret

Det har i meldingsåret vært avholdt 10 styremøter hvorav 3 telefonmøter. Fylkesleder og fylkessekretær har deltatt på de fleste møtene i regi av fylkeslaget. Det har vært deltakelse i 14 samarbeidstiltak, prosjektsamarbeid og rådsutvalg. I tillegg har det være deltakelse fra OBS i 7 utvalg for NBS. I tillegg har Annette Jørstad deltatt i regjeringsoppnevt utvalg for miljøvirkemidlene i landbruket sammen med generalsekretær Olaf Godli. Dette utvalget startet sitt arbeid høsten 2014 og var ferdigstilt i februar 2015. Therese Rudi har deltatt og deltar i regjeringsoppnevnt utvalg for rekruttering i landbruket på vegne av NBS.

Terje Holen har i tillegg til lederervervet sittet i organisasjonsutvalget i NBS og arbeidet mye med verving og oppfølging av medlemmer med manglende betaling av medlemskontingenten. Terje har drevet aktiv verving for OBS og sikret oss dermed den sentrale 1. premien i verving på landsmøte i november. Annette Jørstad har sittet i utmarksutvalgtet i NBS.

Året har vært preget av jubileumsfeiring i anledning 100-års jubileet. Det ble en storstilt feiring i anledning fellessamling og årsmøter i Oppland, Buskerud og Hedmark. Det ble også arrangert en samling på Lena-Valle vgs og Grøna Skysstasjon. I tillegg sto OBS for studietur til Nice i Sør-Frankrike med Yvonne Tonnaer og Ole-Jacob Christensen som reiseansvalige. Øyer-Tretten, Fåberg og Gausdal BS arrangerte stands i sentrum av Lillehammer for å markere jubileet. OBS deltok med administrative oppgaver for gjennomføringen. Se egne kapitler om disse arrangementene.

Styremedlemmene er fadder for lokallagene. De har hatt noe arbeid med oppfølging av verving, medlemmer med utestående betaling av medlemskontingenten og deltakelse på lokallagsårsmøter.

Ressursgruppa i OBS, som ble opprettet i 2010, har i 2015 vært sammensatt av Svein Løken, Kristian Ekre, Ole Jacob Christensen, Therese Rudi, Kathrin Hoffmann Aslaksby og Katharina Sparstad. Ressursgruppa nyttes som rådgivende gruppe der styret ønsker faglige innspill og råd.

Gjennom året har det vært mange og ulike oppgaver men mye tid går til arbeid med jordbruksforhandlingene, den generelle utviklingen innen landbruket, rovdyr og inntekt.

Også dette året mottok vi et trist dødsbudskap. Leder av Torpa og Omland BS, Arvid Kletne gikk bort i april etter ett kort sykeleie. Han ble begravet i Åmot kirke 14. april. OBS var tilstede i begravelsen.

Lokallag

(Se egen oversikt over lokallag med lokallagsledere.).
Det er pr. 31.12.15. 23 lokallag. Det er i skrivende stund 6 lag som ikke har innmeldt dato for gjennomføring av årsmøte 2015. Også i 2015 har OBS gjennomført verveaksjon med trekking av verver. Premien ble fastsatt til kr. 2015.- og ble trukket på siste styremøte før jul. Vinneren ble ikke uventet Terje Holen.

Oversikt over lokallag og regionlag 1.1.16

Lokallag:	Fornavn	Etternavn	Postnr.	Poststed
Lesja/Dovre BS	Odd	Gråberg	2665	Lesja
Skjåk BS	Eivind	Øvrelid	2690	Skjåk
Lom BS	Lars Eivind	Sulheim	2686	Lom
Vågå BS	Geir Marius	Thorud	2680	Vågå
Heidal BS	John Ivar	Tofte	2676	Heidal
Sel BS	Ragnhild	Næprud	2670	Otta
Nord-Fron BS	Ole Petter	Berget	2643	Skåbu
Sør-Fron BS	Per Viggo	Nyhus	2647	Sør-Fron
Ringebu-Fåvang BS	Therese	Rudi	2630	Ringebu
Øyer/Tretten BS	Astrid	Olstad	2636	Øyer
Gausdal BS	Trond	Klaape	2657	Svatsum
Fåberg BS	Bjørn	Rønning	2625	Fåberg
Vardal BS	Randi	Hasvoldseter	2825	Gjørvik
Toten BS	Per Idar	Vingebakken	2848	Skreia
Hadeland BS	Kristin	Madsen	2750	Gran
Søndre Land BS	Ole Kristian	Skaarer	3522	Bjoneroa
Torpa og- Omland BS	Bjørn	Rustestuen	2870	Dokka
Etnedal BS	Nils Arne	Sveen	2890	Etnedal
Nord Aurdal BS	Tom	Myrheim	2910	Aurdal
Øystre Slidre BS	Anne	Sælid Hanslien	2950	Skammestein
Vestre Slidre	Yvonne	Tonnaer	2960	Røn
Vang BS	Kjell Anders	Haugen	2975	Vang i Valdres
Hedalen BS	Alf	Lie	3528	Hedalen
Region Gudbr.dal	Ole Petter	Berget	2643	Skåbu
Region Valdres	Anne Sælid	Hanslien	2950	Skammestein
Region Vestoppland	Ubesatt			

Follebu bruk

Utvalg

Utvalg 2014	Navn	Dato oppn.
For fylkeslaget:		
Rådet for økologisk landbruk i Hed/Oppl Vara:	Therese Rudi Fride Gunn Rudi	23.04.15 23.04.15
Rull 2 rådgivende utvalg	Annette Jørstad Therese Rudi	Høst 14 01.01.15
LUT-lærings- og utviklingsteam, Valle	Therese Rudi	11.11.11
BU Oppland Vara:	Terje Holen Per Idar Vingebakken	23.04.15 23.04.15
Landbruksforum i Oppland Vara:	Terje Holen/Annette Jørstad Ragnhild Næprud/Leif Arne Kvisberg	23.04.15 23.04.15
Primærnæringsutvalget – rådgivende Nord-Gudbrandsdal Vara:	Kjell Gaukstad Odd Gråberg	23.04.15 23.04.15
Forsikringsutv., Gjensidige Oppl	Annette Jørstad / Per Idar Vingebakken	2011
Landbruksråd Innlandet Styringsgruppe Vara:	Ragnhild Næprud Terje Holen	23.04.15 23.04.15
Landbrukets HMS-tjeneste kontaktp for OBS	Kristian Ekre	23.04.15
Regionalt miljøprogram, styringsgr Vara:	Per Idar Vingebakken Kristian Ekre	23.04.15 23.04.15
Landbruksforum i Oppland	Terje Holen Annette Jørstad Vara: E.Aarum/A.K.Holslien	30.04.10 Høst.12 Høst 12
Nasjonale Turistveger. Regional styringsgruppe	Ola Råbøl, Bondelaget Vara: OBS/Ola Brenna	2010 2010
Regional plan for Lågen m/sideelver prosjektgruppe Vara:	Astrid Olstad Arne Kristian Holslien	23.04.15 23.05.14
Prosjekt Bondeglød, Lhmr.-regionen styringsgr.	Terje Holen	1.mai 13
Langsua nasjonalpark, rådgivende utvalg Vara	Arne Kristian Holslien Anne Sælid Hanslien	Feb. 13 Feb. 13
Reinheimen nasjonalpark, rådgivende utvalg	Ola Brenna	16.sep. 13
Foregangsfylke økologisk kornproduksjon	Werner Sveum	15.jan. 13
Inn på tunet, arbeidsgruppe	Elin Rømyhr Haugen	April 14
For NBS:		
Styret i NBS	Berit Irene Bergseth	Nov. 14
Rekrutteringsutvalget	Therese Rudi	2015
Kontaktp. EU-saker for Oppl	Annette Jørstad	2006
Aksjonsutvalget	Ole Petter Berget	2014
Utmarksutvalget	Annette Jørstad Ole Petter Berget	2010 ny 2014 2015
Organisasjonsutvalget	Terje Holen	2011
Miljøvirkemidlene i landbruket Regjeringsoppnevt utvalg	Annette Jørstad	Aug -14 – feb -15

Internt i OBS		
Ansvarlig for utmarksaker i fylkesstyret	Terje Holen	2007
Ansvarlig for rettferdig handel	Ole Jacob Christensen	2006
Ansvarlig rovviltsaker	Terje Holen	2013
Ressursgruppe	Kristian Ekre Svein Løken, Therese Rudi, Ole Jacob Christensen Katharina Sparstad, Kathrin H. Aslaksby	23.04.15
Fond		
Solidaritetsfondet for småbrukere OBS-styrets repr. Øvrige: Økonomi	Olav Randen Olav Randen leder Elin Rømyhr Haugen Håkon Grindstuen Jan Halvorsrud Oddveig Pedersen Moen. Annette Jørstad	23.04.15 23.04.15 23.04.15 23.04.15 29.03.08 18.03.12 23.04.15 (29.03.08)

Medlemsutvikling

Antall medlemmer pr.31.12:		**OBS**	**NBS**
2008	**”**	**1360**	**6974**
2009	**”**	**1407**	**6836**
2010	**”**	**1427**	**6741**
2011	**”**	**1408**	**6640**
2012	**”**	**1340**	**6527**
2013	**”**	**1318**	**6614**
2014	**«**	**1312**	**6600**
2015	**«**	**1411**	**6807**

Vi har i 2015 67 utmeldte, 163 nye og 84 ubetalte. Vi registrer ut fra disse tallene en netto økning på 99 medlemmer.
Dette er svært gledelig og viser at verving nytter. Det har også vært en del overgang fra Bondelaget dette året, særlig etter jordbruksoppgjøret hvor BL inngikk avtale, mens NBS brøt. I tillegg ble det en del uro i BL etter BL håndtering av omleggingen av kvalitetstilskuddet på lam. Ubetalte medlemmer er den største utfordringen og krever mye arbeid fra lokallag og fylkeslag. Det er viktig for lagenes økononomi at gjenbetaling prioriteres like sterkt som nyvering av medlemmer. En del avgang er naturlig da medlemmer faller fra grunnet alder, overdragelse og mange års medlemskap, men å ta kontakt slik at medlemskontingent kan justeres ut fra driftsopphold, sørger som regel for at medlemmet fortsatt velger å betale. De 84 ubetalte medlemmen fra 2015 innholder også en del medlemmer som er innmeldt i 2015 men som ikke skal betale før i 2016.

Siden OBS er NBS sitt største lokallag vil innsatsen for å opprettholde medlemstallet i fylkeslaget ha mye å bety for landslagets medlemstall. Det er gledelig å se at NBS har økt sitt medlemstall med 207 medlemmer i 2015. Ved felles innsats vil målet være å øke ytterligere i 2016.

Årsmøte og felleskonferanse

Fellessamling og fylkesårsmøte 2015
Fellessamling med Buskerud og Hedmark ble avholdt på Quality Hotel Hafjell lørdag 21. mars. Fellessamlingen og separate årsmøter den 22. mars falt sammen med OBS sitt hundreårsjubileum og ble en ekstra begivenhet med underholdning, gjester og festmiddag. Dette er lagt under eget kapittel: «Jubileumsåret»
Det deltok 28 utsendinger fra 15 lokallag, mens det var 26 stemmeberettigede på årsmøte. I alt under fellessamlingen, med deltakere fra Buskerud og Hedmark samt gjester og innledere, var det 74 deltakere. Under årsmøte deltok det i alt 42 stk.
Fellessamling med tema Grønne verdier – Grønn framtid.
Fylkesleder i OBS, Terje Holen åpnet samlingen og det ble valgt møtesekretærer. Deretter ble det åpningsunderholdning ved Terje Hong på trekkspill. Fride Gunn Rudi fra Ringebu BS og fylkesstyremedlem i OBS, leste dikt som hun selv hadde skrevet.
Ordfører i Øyer, Mari Botterud ønsket velkommen til Øyer og orienterte om landbruket i Øyer. Deretter snakket Fylkesmann i Oppland, Cristl Kvam, om verdien av lokalmaten i Oppland. Mari Gjengedal, leder av Spire holdt foredrag om småbruk og grønne utviklingstrekk i den internasjonale matproduksjonen. Etter en liten pause holdt leder i NBS, Merete Furuberg innledning om maten og helsa vår – vårt felles ansvar. Etter lunsj ble det foredrag om andelslandbruk og matjordåret ved Fylkesmann i Buskerud, Anita Panman. I 2016 vil Hedmark BS arrangere tur til Tanzania. Styremedlemmene i HBS, Jens Erik Furulund og Ilona Drivdal orienterte. Etter den åpne fellessamlingen som ble avsluttet kl. 15.30, ble møtet lukket for andre enn utsendingene og påmeldte observatører. Det ble valgt møteledere og framlegg og behandling av innkomne forslag og uttalelser startet.
På kvelden ble det bankett og underholdning i anledning OBS sitt 100-års jubileum. Mer om dette i eget kapittel.
Fylkesårsmøte:
Søndag startet med fortsettelse av fellessamlingen og Birger Magnor i Gjensidige forsikring orienterte om forsikringsordninger, medlemsavtalen og andre aktuelle saker på forsikringsfronten. Videre ble det separate årsmøter for fylkeslagene. Etter årsmøte ble det gjennomført loddtrekning av jubileumslotteriet. Det kom inn kr. 7254.-

Leder i NBS, Merete Furuberg under felleskonferansen

Valget 2015-2016:

Styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag 2015-2016			**Periode 13-14**
Fylkesstyret			
Leder	Terje Holen	Fåberg	Gjenvalg 1. år
Nord-Gudbrandsdal	Ragnhild Næperud	Otta	Ikke på valg
Sør-Gudbrandsdal	Astrid Olstad	Øyer	Ny 2 år
Gjøvik/Toten	Per Idar Vingebakken	Østre Toten	Ikke på valg
Land/Hadeland	Asbjørn Storsveen	Søndre Land	Ny 2 år
Valdres	Elin Rømyhr Haugen	Vang	Ikke på valg
Gudbrandsdal	Leif Arne Kvisberg	Gausdal	Ny 2 år
Vest Oppland/Valdres	Nils Arne Sveen	Etnedal	Gjenvalg 2 år
Ungdomsrep. I styret:	Therese Rudi	Ringebu	Ikke på valg
Vara til styret:	Leif Ragnar Nyseth	Snertingdal	Gjenvalg 1 år
	Randi Aspås Hasvoldseter	Nord-Fron	Ny 1 år
	Kristian Ekre	Nord-Fron	Ny 1 år
Vara ungdomsrep. styret:	Håkon Grindstuen	Fåberg	Gjenvalg 1. År
Revisor:	Grethe Skogli	Gausdal	Gjenvalg 1. År
	Ola Homb	Gausdal	Ny 1 år
Valgkomite:			
Valdres	Kjell Anders Haugen	Vang	Ikke på Valg
Nord-Gudbrandsdal	Jan Karnstuen	Nord-Fron	Ny 2 år
Sør-Gudbrandsdal	Harald Ove Foss	Gausdal	Ikke på Valg
Land/Hadeland/Toten	Jan Halvorsrud	Østre-Toten	Ikke på Valg
Vest-Oppland	Arve Høybybråten	Hadeland	ny 2 år
Leder:	Harald Ove Foss		
Vara Valgkomiteen:			
Nord-Gudbrandsdal	Odd Gråberg	Lesja/Dovre	ikke på valg
Sør-Gudbrandsdal	Knut Erik Myhren	Øyer/Tretten	Ikke på Valg
Valdres	Alf Birger Bratteng	Nord-Aurdal	Gjenvalg 2 år
Vest-Oppland	Svein Kleven	Vestre-Toten	Gjenvalg 2 år
Representantskapet i NBS:			
Leder og nestleder			
Innstilling fra styret i OBS:			
Solidaritetsfondet for småbrukere:			
Olav Randen Leder	Ikke på valg		
Elin Rømyhr Haugen	Ny		
Jan Halvorsrud	Ikke på valg		
Håkon Grindstuen	Ny		
Oddveig Pedersen Mone	Ikke på valg		

Konstitueringen etter årsmøte:
Nestleder: Ragnhild Næprud.
Arbeidsutvalget: Terje Holen, Ragnhild Næprud og Per Idar Vingebakken
Vara til representantskapet: For Terje Holen, Per Idar Vingebakken. For Ragnhild Næprud, Elin Rømyhr Haugen.

Vedtatte forslag og uttalelser fra felleskonferansen.

Korn og kraftforpolitikken. Fra OBS

Kornprisen har alltid vært et fundament i landbrukspolitikken og økonomien i jordbruket. Den norske produksjonen både av mat- og forkorn har i en god del år gått ned, og mange små kornarealer er gått ut av drift. Dette skyldes ikke bare svakere økonomi, men det er også en følge av strukturendring og rasjonalisering. For å motvirke arealavgang og få en økning i norsk kornproduksjon igjen, må det gjennom jordbruksavtalen settes inn virkemidler som gjør det interessant å dyrke korn også i mere marginale områder og på arealer med dårlig arrondering. Dette bør gjøres både gjennom direkte økning av kornprisen, men også gjennom styrking av strukturtiltak gjennom budsjettmidlene. Økt bruk av budsjettmidler gir ikke utslag på kraftforprisen, men styrker kornprodusentenes økonomi direkte.
Prisøkning på korn fører automatisk til prisøkning på kraftfor. Dyrere kraftfor vil i sin tur føre til en vridning fra bruk av kraftfor til gras, i en del produksjoner. Sett i lys av jordbrukets ønsker og Stortingets målsettinger i st meld nr 9, 2011-2012, ville dette være en positiv dreining i retning økt bruk av mere norske resurser i matproduksjonen. Målsettingen må være å få en dreining i landbrukspolitikken som gjør dette mulig, og at en også i jordbruksavtalen 2015 fremmer forslag som går i denne retningen. Utfordringen med å ta for store steg, ligger i at en ønsket reduksjon av kraftforbruken i mjølk og kjøttproduksjonen på mørke kjøttslag, kan føre til sterk nedgang i produsert volum. Begge produksjoner har i dag et begrenset antall produksjonsdyr å basere produksjonen på, og en kan risikere en utilsiktet underdekning. Det som er viktig, er at en da ser økning av kornpris og kraftforpris i sammenheng med tollbeskyttelsen av norske produkter, og i forhold til markedet.
Vi mener det er viktig at Norsk Bonde og Småbrukarlag arbeider for at kornøkonomien styrkes og at en tillater en økning i kraftforprisen som gjør norske forråvarer og særlig gras mere konkurransedyktig. En må likevel vurdere konsekvensene for produsert volum og raske endringer i tilførselen til markedet, slik at en ikke får utilsiktede virkninger som utløser import av produkter vi bør være sjølforsynt med. Det som må være overordnet er at en arbeider for en dreining i retning høgere pris på kraftfor, men må tilpasse farten slik at en sikrer norsk produksjon og måloppfyllelse.
Innstilling fra styremøte i OBS 24.2.:
Styret støtter forslaget med følgende tillegg: Sendes styret i NBS og pressen.
Vedtak i felleskonferansen: Enstemmig vedtatt med styrets tillegg

Forvaltning av jerv og gaupe i region 3. Fra OBS

Jerv:
Jervestammen både i og utenfor jervesona i Oppland har økt betydelig de siste årene. Hovedårsaken er svake resultater ved lisensjakta over flere år, og at hiuttak har vært bare delvis vellykket de gangene dette har vært forsøk iverksatt. I tillegg har det ikke lykkes å felle jerv på skadefelling i beitetida. I tillegg til svake fellingsresultater, foreligger det nå DNA prøver fra i alt 31 dyr, i Oppland. Av disse er det 15 tisper. Med et så høgt antall reproduserende tisper, vil vi risikere at vi våren 2015 kan ha en yngling av jerv i Oppland som kan ligge på tre ganger bestandsmålet. I tillegg vil vi ha minst 16 hanjerver.
I rovviltforliket fra 2011 er det sagt at forvaltningen av jerv i hovedsak skal skje gjennom lisensjakt. For i det hele tatt å få forvaltet jervestammen ned på bestandsmålet, slik Klima og Miljøminister Tine Sundtoft har sagt, er det nå svært viktig at det planlegges og iverksettes en rekke ekstraordinære tiltak. Det må settes inn tilstrekkelige ressurser nå på våren, for å kartlegge aktivitet i hi-lokaliteter, og planlegging av hi-uttak. På lengre sikt må det arbeides mot alle politiske partier på Stortinget for å synkronisere jakttider slik at

en kan drive lisensjakt på jerv samtidig med at det foregår jakt på andre dyr som f eksempel villrein. I tillegg må det tillates bruk av motorisert kjøretøy og andre hjelpemidler.
Gaupe:
Sportelling og økning i antall skader forvoldt av gaupe, i våre beiteområder tilsier at også gaupebestanden har vokst raskt. Det er nå grunn til å anta at det er minst 20 dyr over bestandsmålet, og det er registrert flere familiegrupper utenom yngleområdet for gaupe. Fellingskvota for gaupe er i 2015 satt til totalt 8 dyr. Med de registreringer som foreligger, sier det seg sjøl at vi får en uheldig økning av gaupebestanden, og at gaupa vil spre seg over store områder utenom ynglesona. Det som er viktig for å regulere bestanden av gaupe er at overskytende familiegrupper tas ut, og at en utnytter de gode muligheter som sporing og bestandsregistrering gir for å drive en effektiv forvaltning ned mot bestandsmålet.
Vi ber nå NBS om straks å ta opp med Klima og Miljødepartementet og ledende talspersoner i alle politiske partier på Stortinget de strakstiltak som må instrueres fra KLD og de endringer som på sikt må tas inn i framtidig politisk forvaltning av freda rovvilt.
Innstilling fra fylkesstyretmøte 24.2.
Styret støtter forslaget med følgende tillegg: Sendes NBS og pressen.
Vedtak felleskonferansen: Enstemmig vedtatt med styrets tillegg

annonse

Jordbruksforhandlingene 2015. Fra OBS

Den sittende regjering har som målsetting å slippe jordbruket og matproduksjonen i Norge fritt.
Statens tilbud til jordbruket i 2014 var et tydelig signal på regjeringens ønske og vilje til å sentralisere matproduksjonen og vri bruken av budsjettmidler kraftig i retning de stor produsentene. Det er i ettertid foretatt beregninger som viser at dersom statens tilbud hadde blitt stående uendret, ville enkeltbruk også i Oppland fått en økning i overføringer fra budsjettmidlene med 850 000 kroner. I tillegg til den store økningen i overføringer av budsjettmidler, vil et slikt bruk ha en betydelig inntektsøkning fra økte produktpriser. De brukstyper vi her snakker om kan ikke på noen måte kalles representative for norsk jordbruk.
Dersom den norske matproduksjonen skal økes med en prosent årlig i framtida, og dette skal skje på norske resurser, er det viktig at bruken av budsjettmidler har en strukturprofil som kommer små og mellomstore bruk mest mulig til gode, og som opprettholder brukstallet rund i distriktene. Sentralisering fører til nedlegging av bruk, og matproduserende areal ut av drift. Familiejordbruket må sterkere inn i bildet igjen.
Det er også viktig at bruken av budsjettmidlene i jordbruksavtalen utformes slik at en øker sjølforsyningsgraden av norskprodusert mat med norske forråvarer som basis, og at en dermed kan få en langt bedre nasjonal matberedskap enn det vi har i dag.
Felleskonferansen for Hedmark, Buskerud og Oppland Bonde og Småbrukarlag vil henstille til Norsk Bonde og Småbrukarlag at en ved årets jordbruksforhandlinger står sterkt på at budsjettmidlene i størst mulig utstrekning skal bidra til en styrking av det totale jordbruket og en produksjon av mat over hele landet. Sentralisering og utflating av bruksstrukturen må unngås.
Innstilling fra styremøte i OBS 24.2.:
Styret støtter forslaget med følgende tillegg: Sendes styret i NBS og pressen
Vedtak i felleskonferansen: Enstemmig vedtatt med styrets tillegg

annonse

Fjern eksportsubsidiene på Jarlsbergosten ! Fra BBS

Felleskonferansen for Hedmark, Oppland og Buskerud BS vil oppfordre Norsk Bonde og Småbrukarlag til å gå inn for å fjerne eksportsubsidiene på Jarlsbergosten.
Begrunnelse:
I internasjonale forhandlinger som WTO er det uttalt at eksportsubsidier virker forstyrrende på verdenshandelen. Spesielt fattige land rammes både fordi de fratas muligheten til å konkurrere på verdensmarkedet mot subsidierte produkter, og fordi hjemmemarkedet kan ødelegges av subsidiert import.For disse landene handler det om matsuverenitet. Norge har i WTO- forhandlingene applaudert prinsippet om at eksportsubsidier bør forbys.
Norsk landbruk har i forhold til de samme forhandlingene argumentert for at prinsippet om matsuverenitet må gjelde.
Samtidig har norsk landbruk fortsatt å støtte den subsidierte eksporten av Jarlsbergost. At denne eksporten går til USA og ikke til et fattig u-land rokker ikke ved det faktum at dette smaker av dobbeltmoral og er en politisk belastning for norsk landbruk.
Det er norske mjølkeprodusenter som indirekte bekoster eksportsubsidiene. Eksporten tilsvarer en anvendelse på ca 100 mill l mjølk. For å kunne tilpasse det norske mjølkemarkedet til et eventuelt bortfall av denne anvendelsesmuligheten, bør eksportsubsidiene fases ut over flere år.
Vedtak felleskonferansen: Utsettes for videre utredning.

Annonse

FNs internasjonale år for jordsmonn. Fra Ringebu-Fåvang BS

I år skal FN fokusere på jordsmonn (jordvern).
Det internasjonale året for jordsmonn skal øke bevisstheten rundt viktigheten av bærekraftig forvaltning av jorda. Kvaliteten på jordsmonnet legger grunnlaget for både kvaliteten på produksjonen og størrelsen på avlingene. Bevaring av dyrka jord er en forutsetning for å sikre matforsyningen både på kort og lang sikt. Formålet med jordvern er å sikre grunnlaget for matproduksjon for fremtidige generasjoner og å ivareta kulturlandskapet.
Innstilling fra styremøte i OBS 24.2.
Styret støtter forslaget med følgende tillegg:
Felleskonferansen for Hedmark, Buskerud og Oppland Bonde- og Småbrukarlag ber styret i Norsk Bonde- og Småbrukarlag sette enda sterkere fokus på vern av matjord til matproduksjon og arbeide for at utbygging av industri, servicenæringer og boliger, skal skje på mindreverdige arealer som ikke er egnet til dyrking.
Sendes til styret og forhandlingsutvalget i NBS og pressen.
Vedtak i felleskonferansen: Enstemmig vedtatt med styrets tillegg

Avgang av arealer nasjonalt. Fra Ringebu-Fåvang BS

Over 1 million dekar dyrka og dyrkbar jord er omdisponert i Norge de siste 50 årene. Bare i perioden 2005 - 2011 ble det omdisponert over 50 000 dekar dyrka jord til andre formål enn landbruk.
I 2012 var det 1,63 dekar fulldyrka jord for hver nordmann. Det tilsvarende tallet for 1999 var 2,0 dekar, og på grunn av befolkningsøkning og stadig omdisponering av dyrka mark vil dette tallet blir stadig mindre. Befolkningsutviklingsprognosene til Statistisk sentralbyrå (SSB) viser, dersom en tar høyde for middels befolkningsvekst, at Norge vil passere 6 millioner innbyggere innen 25 år. Dersom dagens omdisponeringshyppighet er vedvarende, vil man i 2030 ha et matjordforhold på 1,35 dekar dyrket mark per innbygger.
Bare 1/3 av den dyrka og dyrkbare jorda i Norge er egnet til matkornproduksjon på grunn av de begrensninger som klima, topografi og jordkvalitet setter. Derfor er det gras og beitende husdyr, som gir melk og rødt kjøtt, det meste av jordbruksarealet kan brukes til i matproduksjonen.
Innstilling fra styremøte i OBS 24.2.
Styret støtter forslaget med følgende tillegg:
Felleskonferansen for Hedmark, Buskerud og Oppland Bonde- og Småbrukarlag henstiller til styret og forhandlingsutvalget i Norsk Bonde- og Småbrukarlag om å arbeide for å styrke de ordningene i jordbruksavtalen som fremmer mjølk- og kjøttproduksjon på gras-etende dyr. Det er særlig viktig å øke produksjonen av storfekjøtt da importkvantumet stadig øker.
Sendes til styret og forhandlingsutvalget i NBS og pressen.
Vedtak i felleskonferansen: Enstemmig vedtatt med styrets tillegg.

Uttak av ulv på vårsnø. Fra Øyer Tretten BS.
Det er foreslått fra miljøvernminister Trine Suntoft at det skal tas DNA prøver fra ulv før de tas ut. Det grunngis med at det i 2014 ble skutt dyr som var viktige for avlen. Det vil ta flere dager å få sporet og analysert prøver, og individet vil da være forsvunnet.
Øyer – Tretten Bonde og Småbrukarlag foreslår at uttaket blir gjennomført som i 2014, for det var et vellykket uttak.
Uttak av jerv i beiteprioriterte områder. Fra Øyer Tretten BS.

Øyer- Tretten Bonde og Småbrukarlag foreslår at det må bli enklere å få tillatelse til å bruke hjelpemidler som f.eks. snøscooter til uttak av jerv på snøføre. Mange steder er det langt å gå på ski for å ta seg inn til dyrene. Det er tidkrevende og lite effektivt.

Forslaget er innarbeidet i forslag 2 fra Oppland Bonde- og Småbrukarlag til Felleskonferansen.

Stimulering til nydyrking. Fra Øyer Tretten BS.

Øyer –Tretten Bonde- og Småbrukarlag ønsker at det fra sentrale og lokale politikere og myndigheter tas grep for økonomisk å stimulere til nydyrking. Dette for å styrke den enkelte gard og legge grunnlag for en større matproduksjon i landet.
Innstilling fra sekretariatet:
Forslagene legges fram i felleskonferansen 2015

Vedtak. Forslagene 1 og 3 fra Øyer-Tretten ble behandlet i felleskonferansen for OBS, HBS og BBS. Enstemmig vedtatt.

Leders tale til årsmøtet:

Gratulere med dagen og året.
Det er nok noe tilfeldig at det var jeg som skulle få lov å stå på denne plassen i dag, ved sjølve hovedmarkeringa av Oppland Bonde- og Småbrukarlag sitt100 års jubileum. Det er en del år sida jeg kalkulerte med at mitt landbrukspolitiske og organisasjonsmessige liv i Bonde- og Småbrukarlaget var over og at det ble medlemskapet som var det sentrale.
Da er det med ei god blanding av stolthet, ærefrykt og ydmykhet jeg da skal holde denne jubileumstala for de frammøtte utsendinger og gjester.
En hundreåring forventes ofte å være moden for hornet på veggen, dersom han eller hun fortsatt eksisterer. For en hundreåring som føler seg ung og livskraftig, slik som OBS gjør, ser vi det slik at vi har fortsatt den lengste delen av livet framfor oss.
Da vi ble født, for 100 år siden, var det ikke først og fremst som et landbruks politisk alternativ, men mere fordi jordbruket i Norge og Oppland bestod av en stor mengde små bruk. Bruk som kanskje ikke følte at interessene deres ble fanget opp i den landbruksorganisasjonen som allerede var etablert. Bruk der det ble produsert mat på alle tilgjengelige ressurser, i ei tid der det var stor politisk forståelse for matsikkerhet og å skaffe mat til en voksende befolkning. Ei tid der myndighetene tok grep for å skape flere gardsbruk i stedet for å avvikle dem. Vi gikk etter noen år inn i bureisertida. Enkelt sagt var det samme problemstillinger for 100 år sida som nå. Dere kjenner jo alle de flotte formuleringer i Stortingsmelding nr 9 2012-2013.
Jubilanten brukte også mye av sine første ti-år på å bygge kunnskaper hos produsentene. En god del herredsagronomer rundt i bygdene, i mellomkrigstida, startet sitt virke som småbruksvandrelærere. Mange av disse uteksaminert fra høgskolen på Sem, i Asker. Her i Oppland, blomstrer fortsatt landbruksskolen som Oppland Bonde og Småbrukarlag startet i 1917. Den gang Oppland Småbruks og Hagebruksskole. Nå Valle videregående skole.

Har så hundreåringen noen framtid? Personlig har jeg vært medlem i organisasjonen i omkring halvparten av jubilantens eksistens. Det har vært mange oppturer og nedturer. Det har vært skiftende regjeringer, og det har vært sterke drivkrefter i næringa for å komme dit landbruket vårt er i dag. Også på godt og vondt. Hos meg er det ingen tvil om at Bonde og Småbrukarlaget både i Oppland og sentralt, har framtida for seg også de neste 100 år.
Vi har alltid vært et talerør for å ta vare på bruk, jord og en resursnyttig matproduksjon. Vi har klart oss gjennom både næringspolitiske og partipolitiske stormkast i landbrukspolitikken. Vi har vært latterliggjort, helt fra næringa sjøl og til statsrådsnivå,

for våre standpunkter. Likevel har vi stått stødig som malmfurua og vist styrke som tennargrana.
Nå opplever vi at synpunktene vi hadde for 30-40 år sida, tas fram igjen av andre, og pusses blanke. Nå er det ingen som latterliggjør at vi har markert oss med det sterkeste våpnet vi har i landbrukspolitikken. Nemlig å ikke ta ansvaret for en landbrukspolitisk utvikling som reduserer brukstallet, lettvinte omdisponeringer av matjorda til utbygging av veger og boliger, økte miljøproblemer og redusert lønnsomhet. I tillegg til dette en matproduksjon i Norge med stadig større andel import av forråvarer, som nå begynner å vise oss at mattryggheten er i spill.
Hundreåringen er fortsatt sprek, og vi har arbeidsoppgaver som venter.
Med dagens politiske styring så stamper næringa i motbakke. De som fortsatt tiljubler den retningen landbrukspolitikk og matproduksjon ønskes utviklet nå, er et fåtall.
Derimot er de som ønsker kontroll over maten de spiser, og et økende innsyn i produksjonsmåten, et stadig større antall. Dette er gledelig mine damer og herrer.
Og dette er et viktig område å følge opp videre. Her ligger muligheten for å få endringer der trygghet for en matproduksjon med vekt på både jordas og folkets helse er fundamentalt. Politikere forstår en ting, og det er når stemmetallet bak dem synker og oppslutningen minker. Vi skal i framtida være blant de som gir tydelige signaler om retningen landbruket og matproduksjonen må gå i. Vi skal arbeide for å få flere med til å skaffe fram de politikerne som forstår at framtidas matproduksjon og mattrygghet og folkehelsa henger nøye sammen.
La oss håpe at vi ikke trenger flere tiår på å endre politikken i en mere bærekraftig retning. Sjøl en politiker og en jord- entreprenør trenger trygg mat. Et enkelt men dog så vanskelig resonnement.
Hva gjør vi så?
Vi må tørre å ta debatten om produksjonsmåter og konsekvenser. Vi må vise en åpenhet i næringa som kan gi garantier for at vi handler i tråd med våre utsagn. Dette er store og tunge oppgaver i ei tid der penger styrer alt, men stadig viser at grunnlaget for god helse og trygg mat vanskelig kan kjøpes på salg.
Jeg inviterer både dere som er medlemmer, men også alle sympatisører, til å bli med inn i jubilantens framtid, ved å delta i debatten om bruk av jord, produksjon av mat som vil føre til at alle kan sikres nok og god mat, på vår klode. Det gamle slagordet handle lokalt og tenke globalt er noe slitt, men vi kan jo begynne med det lokale.
Ei anna side, som 100 åringen tidlig så behov for og som fortsatt er like aktuelt er rekrutering, utdanning og kompetansebygging.
Verden har stort sett gått framover, og det skal vi også glede oss stort over. Hvis ikke ville jordbruket fortsatt vært i grevets, stubbryterens og vass-åkets tidsalder.
Det er likevel grunn til å dvele litt ved om all framgang har vært bare god. Det er like viktig i dag som for 100 år sida å drive opplæring i ressursutnytting, tiltak som øker lønnsomheta og som skaper kvalitet og verdier. Når de som styrte OBS i 1917 klarte å reise et utdanningstilbud gjennom egen landbruksskole, og at det fantes en egen høgskole, så burde dette være absolutt mulig i dagens samfunn å klare å få reist et utdanningstilbud som er tilpasset en matproduksjon som gir bærekraft og framtid.
Og det tilbudet finnes i Oppland i dag. Dere har alle hørt om noe som heter RULL. Rekrutering, Utdanning og Likestilling i Landbruket. Her er OBS aktivt med i arbeidet. Det er flere tiltak som har sett dagens lys gjennom dette prosjektet. Jeg nevner det som kanskje er den største suksessen.
Tilbudet om landbruksutdanning for folk som overtar gardsbruk i godt voksen alder. Voksenagronomen. Et utdanningstilbud som i dag ikke greier å ta unna søkermassen. Svært positivt. En ting er sikkert. De økonomiske ressursene for 100 år sida og i dag kan ikke sammenlignes. Det kan heller ikke den politiske viljen til å satse på en matproduksjon som mange politikere har snakket varmt om både muntlig og skriftlig men som det tydeligvis ikke var de store realitetene bak.

I år 2000 tok Norsk Bonde og Småbrukarlag initiativet til programmet Verdiskaping i Landbruket. Vår ektefødte baby. I dag er det blitt en konfirmant.
Formålet med initiativet var å fremme nyskaping, omstillingsevne, øke lokal verdiskaping, og dermed nye inntektsmuligheter i landbruket. Bakgrunnen for denne erkjennelsen var fallende inntekter fra den konvensjonelle volumproduksjonen i landbruket.
Forbrukerfokuset var også svært sentralt. Med større mangfold i matmarkedet og større nærhet mellom produsent og forbruker som de viktigste poenger.
Verdiskapingsprogrammet har blitt en suksess. NBS såg tidlig verdien av å produsere mat over hele landet. Ta vare på jord og bruk. Vi er også sterke pådrivere for økologisk dyrking av mat. NBS tenker politisk og alternativt, i stedet for bare å regne.
Jeg mener at i jaget etter å produsere bulk og volum, har vi mista noe på vegen. En del målsettinger har blitt politiske floskler i langt større grad enn målretta grep for å virkelig ha en trygg matproduksjon i Norge.
En produksjon som trygger helsa. En produksjon som baseres på de norske resursene over hele landet, så langt det er mulig, og som gir oss en økende sjølforsyningsgrad av norskprodusert mat. En kjent person fra noe tidligere tider, utsluppet ikke så langt herfra tror jeg, tidligere generalsekretær i Norges Bondelag, Paul M Dalberg, sa det slik:» Den norske matproduksjonen må tøftes på plogkjøl og ikke på skipskjøl». Et utsagn vi støtter fullt ut, men som nok dessverre også en del av Dalbergs etterfølgere ikke har levd opp til på samme måten som han ønsket, og som i alle fall svært få politikere i dag arbeider for å etterleve.
Vi er i dag i altfor stor grad avhengig av arealer i andre land og andre verdensdeler. Framtida ligg ikke der med stadig flere munner å mette og et stort antall munner som aldri får nok mat. Ei dame som jeg kjenner, feiret bryllupet til sin sønn og svigerdatter på Stillehavskysten. Samtidig benytta hun og mannen tida til å dra inn i regnskogområdene. Det vart en aha opplevelse. Et svært karrig jordsmonn. All næring som var i regnskogen satt i vegetasjonen. Ble denne fjernet så forsvant næringa og forørkningen var i gang. Til ettertanke for de som har ansvaret for matforsyninga i et av verdens rikeste land, og for oss som har tatt på oss å være de som gjør jobben.
Hva slags verktøy har vi så for å endre politikken. Kanskje ikke så mange i ei tid der mange toneangivende politiske partier signaliserer at matpris er viktigere enn mattrygghet og kvalitet. Men det er alltid håp.

Fylkesleder Terje Holen med tale til årsmøtet

Eidsiva

Eiksenteret

Q-meieriene

Hernes Varme Stående.

Jordbruksavtala

Hva slags verktøy har vi for å endre produksjonsmåter, sikre matkvaliteten og opprettholde et jordbruk over hele landet? Jordbruksavtalen er et av det verktøyene vi rår over.

Men jeg stiller spørsmål ved hvor reelle disse forhandlingene mange ganger er. Jordbruket er i utgangspunktet enige, men enigheta varer ikke alltid til mål. Og om den enigheta varer, så kommer det ofte ultimatum fra motparten. Så blir det en eller annen slags løsning som da underskrives, og som må forsvares, sjøl om virkningene blir annerledes enn det som var tenkt.

Kanskje må vi ta i bruk andre målemetoder enn det vi har i dag for å få vist hvordan den faktiske virkningen av forhandlingene slår ut. Ei anna ulempe med jordbruksforhandlingene er at mange ordninger over budsjettmidlene først får virkning tidligst et halvt år etter forhandlingene er sluttført.

Tilsynelatende er det en viss enighet om at sentraliseringa av produksjoner må stoppes. Kornproduksjonen har stagnert og den har de siste årene hatt en tilbakegang. Litt avhengig av målebarometer så er det snakk om et snitt på 1% i året de siste 14 årene. Dette skyldes ikke bare nedgang i lønnsomhet, men også nedgang i areal som brukes til kornproduksjon, og at det ikke lengre er mulig å presse produksjonen opp i avling per dekar.

En del mindre og dårlig arrondert areal går ut fordi det er tungvint og kostbart å drive. En del areal omdisponeres til gras på grunn av sentralisering av husdyrproduksjonen, og det er også ofte kornareal som omdisponeres varig til andre formål enn matproduksjon. Korn og kraftfor har alltid vært en hovedbjelke i jordbrukets økonomi.

Vi er for en økning i kornprisen som øker lønnsomheten for kornprodusentene, og stimulerer til økt produksjon.

Derimot er vi kritiske til at det brukes store beløp av budsjettmidlene til å skrive ned kraftforprisen. Jeg er veldig godt klar over at dette kan ramme en del av egne medlemmer. Men dersom det er ei brei enighet om å produsere mere mat på norske resurser så må vi i det minste tørre å ta denne debatten. En høgere kraftforpris vil umiddelbart redusere lønnsomheta i mange produksjoner. Ikke bare gris og fjørfe.

Men det vil også føre til et mere gunstig bytteforhold mellom gras og kraftfor. Med andre ord, graset bli mere verdifullt og konkurrerer bedre med kraftforet. I tillegg vil vi stimulere kornproduksjonen og drøvtyggerne kan komme tilbake til de naturlige grasområdene.

Da vil vi kunne redusere import av protein og øke vår egen beredskap og sjølforsyningsgrad.

Det er en sammenheng i dette og det jeg startet med. Produksjon av mat over hele landet, bygge kompetanse, redusere klima og miljøutfordringer og ta Norge i bruk til matproduksjon.

Hundreåringen tenker kanskje ikke direkte nye tanker her, men debatten om disse delene av landbrukspolitikken må sterkere fram i egen organisasjon, i jordbruket totalt og den må bringes opp på det nasjonale politiske planet. Der er utfordringen. Dette handler også i stor grad om å bringe kompetanse om jordbruk og matproduksjon inn i de politiske miljøer, og å delta aktivt for å få riktige og bærekraftige beslutninger.

Importvernet

Den norske matproduksjonen må ha en effektiv beskyttelse mot konkurranse fra andre land.

Og sjøl om en del norske politikere og økonomer prøver å framstille det slik at dette er et norsk særfenomen, så er det faktisk slik at svært mange land har importvern og tollbeskyttelse av sin egen matproduksjon.

Agri Analyse kom for ei kort tid sida med ei oversikt over tollsatser, basert på tall fra WTO. På landbruksvarer ligger USA med en tollfri importverdi på 43%, EU på 47% og Norge på 44%. Altså er ikke vi hverken bedre enn dårligere enn andre. Når det gjelder industrivarer

er forskjellen større. Der har USA tollfri importverdi på 51%, EU på 60% og Norge på hele 96%. Altså importerer Norge nesten alt av industrivarer uten tollbeskyttelse.

Allianser:
Dette er et annet verktøy. Vi ser at andelen av forbrukerne som ønsker en trygghet for at maten er av høy kvalitet og uten helserisiko øker sterkt.
Se til kyllingene, Narasin og alt det som skjedde der for noen måneder siden.
Salget av kylling stupte. I stedet for å ta signalene alvorlig og ta problemet der det virkelig er så ser vi at det dukker opp bortforklaringer, forsikringer om at bare vi koker å steiker godt så er det fortsatt like trygt.
Det er noe med produksjonsmåten som er riv ruskende galt når det er vanlig rutine og tilsette foret medisiner for at kyllingen skal holde seg i live i en snau måned.
Den debatten blir forsøket kvalt av politiske og økonomiske interesser.
Kyllingen er et eksempel.
Skal vi bygge varige allianser så må vi også bygge tillit. Vi må bygge en tillit basert på at matproduksjonen vår tåler debatt og innsyn.
Og så må en del politikere, pensjonerte departementsråder, og media slutte å mase om billigere mat.
Det er etter min mening et stort paradoks at en av de få ting vi må ha for å overleve skal være nesten gratis. Samtidig skal enkeltpersoner bli milliardærer på å omsette maten vi produserer.
Åpenhet fra næringas side vil skape forståelse, tillit og varige allianser med den parten i samfunnet som virkelig kan utøve makt. Nemlig forbrukeren. Men dette fordrer også en innsats i form av kunnskaper og informasjon.

Rovdyr:
Vi som vil produsere mat på utmark og fjell har og ei anna utfordring.
Det heter freda rovdyr.
Oppland har de siste årene vært hardt ramma av skader på beitedyr forvoldt av freda rovdyr. Mang gir rett og slett opp å bruke utmarka til matproduksjon.
Her er det så mye følelser ute og går at det mange ganger er vanskelig å føre en fornuftig debatt. Vi blir aldri enige om hvor store bestander vi i realiteten har av de forskjellige rovdyra, og vi blir ikke enige om nytten av en stor bestand kontra å produsere mat.
Det er ingen som sier vi skal ha en total utryddelse av rovdyra. Men vi burde i det minste kunne forvente en forvaltning av rovviltet vårt som er i tråd med de retningslinjer som Stortinget har lagt til grunn i Rovviltforliket av 2011. Det er et langt stykke dit i dag. Vi må ta et valg og vi må ta det fort. Skal vi øke matproduksjonen i landet vårt på norske resurser, er utmarka en viktig del av grunnlaget. Valget står mellom å produsere mat eller å fylle utmarka med rovdyr som forvaltes i konflikt med intensjonen i Stortingets vedtak.
Vi har nå en Klima og Miljøminister som også har gitt en klar uttalelse om at rovdyr skal forvaltes både opp og ned i forhold til bestandsmålet. Jeg synes at de som har ansvaret for rovdyrforvaltningen viser bortimot en uvilje til å sette tiltak ut i livet. En politiker må en gang i blant ta sats og markere seg. Tap av støtte en plass kan gjenvinnes en annen plass.
Dessuten så er det mitt klare håp at det fortsatt er politikere som sier det de mener og ikke det som passer. Politikere som fortsatt mener at maten vi skal eta i dette landet må produseres på norske resurser.
I Oppland trenger da ingen være i tvil om hvilken retning forvaltningen må innrettes. Vi har mye å gå på for å forvalte oss ned på bestandsmålet både for jerv og gaupe.

annonse

annonse

Jubileumsåret:
Jeg vil avslutte med å ta for meg hundreåringen og aktiviteten. La oss vise fram i hele fylket at der er en åndsfrisk og oppegående jubilant som feire år .
Husk at vi med den utviklinga som har vært i jubilantens liv også har en arv å ta vare på. En arv å føre videre.
Vi har nok ikke de samme utfordringene hverken når det gjelder produksjonen av mat, eller omsetningen av varene våre, men vi har større utfordringer i det politiske landskapet nå enn for 100 år sida. Vi kan lesa i historia hva salgsgrep myndighetene tok for å sikre matproduksjonen til sin egen store befolkning i 1920.
Da stod Norge overfor hungersnød. I dag er det lite nød å spore, men vi har også fjernet oss fra de naturgitte forutsetningene vi har for å sikre befolkningen mat i framtida. Storpolitikk, kapitalkrefter og handelsavtaler har ført oss bort fra det trygge og sikre. Her er et viktig område vi må ta sterkere inn i debatten. Derfor er det så overmåte viktig at vi starter på det neste hundreåret med krefter til å kjøre denne debatten. At vi alle deltar og at vi alle gjør det vi kan hver på vår plass.
Med det så vil jeg nok en gang få rette en stor takk til de vi har samarbeidet med. NBS, OB, OSG.
Takk til styret for godt samarbeide og en hjertelig takk fra oss alle til Annette som er den som til daglig holder hjulene i sving.

Ordfører i Øyer, Mari Botterud, ønsket velkommen åpningen

Fride Gunn Rudi leste dikt under

Jordbruksforhandlingene

NBS valgte å bryte forhandlingene 15. mai mens BL skrev under avtale med staten etter at staten la fram revidert tilbud. Statens reviderte tilbud ga ikke rom for å snu de negative utviklingstrekkene som vil sørge for en ytterligere sentralisering av jordbruket. OBS støttet fullt ut forhandlingsutvalgets beslutning og leder i OBS, Terje Holen, uttalte at årets avtale vil senke mulighetene for å øke norsk matforsyning på norske arealer.
Fra staten la fram sitt første tilbud ble det brukt lang tid for å undersøke alle muligheter for å komme fram til en løsning. Til slutt var det bare å konstatere at den økonomiske rammen var for liten og at avstanden mellom jordbrukets krav og statens tilbud ble for stor. NBS valgte derfor å bryte forhandlingene 15. mai mens BL valgte å forhandle videre. Det ble inngått avtale mellom BL og staten senere samme dag. Avtalen mellom staten og BL innebar en ramme på 400 mill. Målprisøkning på 315 mill og en økt budsjettøkning på 45 mill. Det overføres 30 mill i ubrukte midler fra 2014 mens det beregnes en endret verdi av jordbruksfradraget på 10 mill. Dette gir grunnlag for en inntektsøkning på 3,3/4 prosent fra 2015 til 2016. Målprisøkningene fikk effekt fra 1.juli 1915 og var beregnet en økning på 1,3/4 prosent og en ytterligere økning på 2 prosent i 2016. Selv om økningen i prosent ligger på linje med andre grupper er avstanden i kroner og øre fortsatt alt for stor.
Noen av de største endringene i årets avtale:
Tilskuddene øker med 0,3 prosent, noe som er langt under den generelle prisøkningen.
De opprinnelige kuttene i kulturlandskapstilskudd og innmarksbeite er fjernet, men tilskuddssummen går ned siden det er innregnet at mindre areal vil være i drift.
Satsene til beiting beholdes uendret men summen øker grunnet antagelse om flere dyr på beite.
Arealtilskuddet i sone 5,6 og 7 går opp med 17 kr. pr. daa. Arealtilskuddet til økologiske grønnsaker, frukt og bær går opp med 275 kr. pr. dekar.
Tilskuddet til råkordningen øker med 37,5 mill for å kompensere industrien for målprisøkninger.
Korn og oljevekster øker fra 0,08 til 0,10 øre pr. kg. For å kompensere denne prisøkningen av kraftfòr brukes det 70,2 mill i prisnedskriving på kraftfòret. Matkorn øker med 1 øre kg.
Kvalitetstilskudd storfekjøtt øker med 30 øre pr. kg.
Pristilskudd geitemelk øker med 10 øre pr. l.
Distriktstilskuddet til kylling og kalkun i Agder og på vestlandet samt til egg i Trøndelag, fjernes, mens endel frukt og bær får en øking på 5 øre pr. kg gjennom distriktstilskudd.
Driftstilskuddet for ku- og geitemelk øker med 1000 kr. pr. bruk, mens tilskuddene til avlsgris går ned med 220 kr og ned med 5 kr pr slaktegris.
Tilskuddet til unghest under 3 år blir fjerna, mens bevaringsverdige storferaser får 200 mer i tilskudd pr. dyr.
Tilskuddet til sau over 1 år øker med 30 kr. pr. dyr.
Omlegging av lammetilskuddet gjennomføres.
Tilskudd til avløsning og ferie øker med 1 prosent.
Tilskuddet til fraktutjevning pelsdyrfòr fjernes. I gjennomsnitt innebærer det et kutt på 60 000 kr. pr. pelsdyrgård og vil gå sterkt ut over pelsdyrnæringa i distriktene.
Kutt i landbrukets utviklingsfond på 4 mill. Renstestøtteordninga i SMIL kuttes med 20 mill mens det settes av 20 mill til rydding av utvalgte utsiktspunkt og veikanter.
Bedriftsretta midler til investeringer øker med 20 mill.

Omleggingen av lammetilskuddet ga grunnlag for store diskusjoner mellom faglag og medlemmer i faglagene. NBS, som sammen med NGS og NBL skrev under på endringen, gjorde i ettertid retrett da det viste seg at ordningen ville medføre et tap for bonden ved et eventuelt opphør av saueproduksjonen. NBS godtok ikke omgjøringen iom at de ikke underskrev jordbruksavtalen.

Det ble gjennomført en rekke markeringer i OBS sine lokallag etter framlegg av statens tilbud og fram til bruddet. Det ble holdt stands, delt ut plakater og hengt opp banner ved de store innfartsårene.

Innspill fra OBS til NBS sitt forhandlingsutvalg

Vi legger til grunn at det fortsatt er Stortingsmelding nr 9. (2011-2012), Velkommen til bords, som i hovedsak gjelder.
Målsettingen er at matproduksjonen skal foregå over hele landet, på en miljøvennlig måte og med en variert bruksstruktur. I tillegg er det viktig at vi legger avgjørende vekt på at matproduksjonen i størst mulig grad foregår på norske resurser. Videre er målsettingen at vi skal øke matproduksjonen i takt med befolkningsøkningen, og med minst 1 % årlig. Regjeringen har også uttalt en målsetting om å øke matproduksjonen av beredskapsmessige grunner, men sier lite om hvordan denne økningen skal framkomme. Landbruket er ei næring av stor betydning i Oppland. NILF- rapporten fra 2012 viser at det totale landbruket i Oppland gir 12000 arbeidsplasser. Dette gir stor verdiskaping og sysselsetting, og står da for produksjon av mat, kulturlandskapspleie, levende bygder, spredt bosetting og gode bomiljøer.
For å nå målsettingene er det viktig å forsterke en del eksisterende stabbesteiner, og også sette ned nye.
Importvern / tollbeskyttelse:
Vi har i dag et importvern på landbruksvarer som beskytter den norske matvareproduksjonen i konkurranse med produksjoner i lavkostland med industriproduksjon. I stortingsprop 106 S (2013-2014), gjøres det imidlertid klart at regjeringen vil arbeide for en friere handel også for landbruksvarer, med hovedbegrunnelse at dette vil komme forbrukerne til gode. (Lavere matpriser). Det sies videre at importvern og handelsavtaler ikke bare kan dimensjoneres for å oppnå størst mulig landbruksproduksjon.
Vi mener det er avgjørende for å opprettholde en lønnsom matproduksjon i tråd med landbruksmeldingas intensjoner, at importvernet må minst være på dagens nivå, og at en svekking av importvernet reduserer inntektsmulighetene i landbruket. I tillegg vil norske forråvarer og arealer ikke kunne konkurrere fritt med tilsvarende i industrilandbruk i lavkostland.
Økt lønnsomhet:
Generelt må lønnsomheta i hele næringa styrkes. For å sikre rekrutering til landbruket, og også redusere avgangen av aktive bønder, er det viktig at lønnsomheten økes i alle produksjoner. Dette må da skje gjennom økt prisuttak i markedet for en del produksjoner, men også med bruk av økonomiske virkemidler i statsbudsjettet. Samlet sett vil dette gi et mere robust landbruk og en trygghet for å opprettholde, og også øke matproduksjonen.
Korn-kraftfor:
Kornprisen har alltid vært et fundament i landbrukspolitikken og økonomien i jordbruket. Den norske produksjonen både av mat- og forkorn har i en god del år gått ned, og mange små kornarealer er gått ut av drift. Dette skyldes ikke bare svakere økonomi, men det er også en følge av strukturendring og rasjonalisering. For å motvirke arealavgang og få en økning i norsk kornproduksjon igjen, må det gjennom jordbruksavtalen settes inn virkemidler som gjør det interessant å dyrke korn også i mere marginale områder og på arealer med dårlig arrondering. Dette bør gjøres både gjennom direkte økning av kornprisen, men også gjennom styrking av strukturtiltak gjennom budsjettmidlene. Økt bruk av budsjettmidler gir ikke utslag på kraftforprisen, men styrker kornprodusentenes økonomi direkte. Kornproduksjonen er svært viktig for å øke sjølforsyningsgraden, og det må settes inn tiltak som fortsatt gjør små kornarealer lønnsomme.
Prisøkning på korn fører automatisk til prisøkning på kraftfor. Dyrere kraftfor vil i sin tur føre til en vridning fra bruk av kraftfor til gras, i en del produksjoner. Sett i lys av

jordbrukets ønsker og Stortingets målsettinger i st meld nr 9, 2011-2012, ville dette være en positiv dreining i retning økt bruk av mere norske resurser i matproduksjonen. Målsettingen må være å få en dreining i landbrukspolitikken som gjør dette mulig, og at en også i jordbruksavtalen 2015 fremmer forslag som går i denne retningen. Utfordringen med å ta for store steg, ligger i at en ønsket reduksjon av kraftforbruken i mjølk og kjøttproduksjonen på mørke kjøttslag, kan føre til sterk nedgang i produsert volum. Begge produksjoner har i dag et begrenset antall produksjonsdyr å basere produksjonen på, og en kan risikere en utilsiktet underdekning. Det som er viktig, er at en da ser økning av kornpris og kraftforpris i sammenheng med tollbeskyttelsen av norske produkter, og i forhold til markedet.

Vi mener det er viktig at Norsk Bonde og Småbrukarlag arbeider for at kornøkonomien styrkes og at en tillater en økning i kraftforprisen som gjør norske forråvarer og særlig gras mere konkurransedyktig. Økt korn og kraftforpris vil føre til en økt verdi av gras, som igjen blir mere lønnsomt å bruke i matproduksjonen. Gras er en stor og fornybar resurs i Norge. Motsatt vil en svakere økonomi kornproduksjonen og lav kraftforpris, føre til økt bruk av kraftfor i alle typer husdyrproduksjoner, og gras blir mindre konkurransedyktig. En må likevel vurdere konsekvensene for produsert volum og raske endringer i tilførselen til markedet, slik at en ikke får utilsiktede virkninger som utløser import av produkter vi bør være sjølforsynt med. Det som må være overordnet er at en arbeider for en dreining i retning høgere pris på kraftfor, men må tilpasse farten slik at en sikrer norsk produksjon og måloppfyllelse.

Aktivt jordvern – nydyrking:

For å produsere mat trengs produksjonsarealer. Jordas tåle og yteevne er i dag tøyd til det ytterste av hva som er forsvarlig, i mange sammenhenger. Jordpakking, økt forbruk av kunstgjødsel og sprøytemidler er miljøbelastende, og i sum reduseres yteevnen. Matjord, dyrkingsjord og beitemark må i langt sterkere grad gis vern mot varige omdisponeringer til andre formål enn matproduksjon. I tillegg må en påregne å utvide produksjonsarealene gjennom nydyrking. Det er et overordna politisk ansvar å sørge for mat til befolkningen i alle sammenhenger. Vi ser det da slik at de samme politikerne har det overordna ansvaret for at det finnes god tilgang på arealer som sikrer framtidas matproduksjon. Det er et nasjonalt ansvar å innføre økonomiske ordninger som gir muligheter og interesse for nydyrking av jord. På kort sikt er det innskjerping av omdisponering av arealer, som gir størst effekt.

Investeringsmidler:

Det er nødvendig at investeringsmidler kommer hele jordbruket til gode. Fornying og utbedring av produksjonsapparatet vil med ujevne mellomrom være nødvendig i alle produksjoner. Investeringsmidler må også tildeles til mindre bruk og bruksomfang. Dette gir muligheter for næringskombinasjoner og gjør brukene mere økonomisk robuste. Det er også viktig for rekrutering av brukere til mindre bruksomfang, at alle typer har samme mulighet til å delta i ordningen. I tillegg påpeker vi at det innafor mjølkeproduksjonen i Oppland, fortsatt eksisterer en utstrakt seterdrift i deler av fylket. Seterdrift er en nødvendig del av driftsgrunnlaget på mange mindre og mellomstore mjølkebruk, og det er derfor viktig at investeringer på setrer også tildeles investeringsmidler. Det må også være et overordna mål for NBS å fortsatt arbeide for særlige kvinneretta tiltak gjennom investeringsvirkemidlene. Vi tenker her på moderate utbygginger/ forbedringer av eksisterende bygningsmasse og tilrettelegging gjennom tekniske hjelpemidler. Bruken av investeringsvirkemidlene gjennom Innovasjon Norge må vris mere i retning av familiebruk og relativt moderate driftsomfang, framfor premiering av storsatsing. Grasetende produksjoner må favoriseres før kraftforkrevende produksjoner, og distriktsjordbruket må være likestilt sentralområdene også i praksis.

I gjennom å sikre investeringsmidler til alle typer bruk og produksjoner, vil en ha et godt utgangspunkt for å bekjempe sentralisering og industrialisering av landbruket og matproduksjonen. I neste omgang gjør dette det mulig å produsere mere av maten på norske forråvarer som gras. En bør også legge til grunn at bruken av investeringsmidler

må føre til en rekanalisering av husdyrproduksjonen tilbake til dal, fjell og fjordbygdene. Det er en klar sammenheng mellom dagens reduksjon i kornproduksjon og at kornarealer brukes til grasproduksjon for husdyrproduksjon i kombinasjon med økt import av kraftfor. En slik rekanalisering vil også øke ressursutnyttelsen, og gi en naturlig og god fordeling av produksjoner mellom flatbygder og dal- fjord- og fjellbygder.

Heltids-deltidsbruk:

Regjeringa har signalisert økt satsing på heltidsbruk. I utgangspunktet er vi noe undrende til definisjonen. Hva er et heltidsbruk? Hva er et deltidsbruk? Spesialisert produksjon? Flere produksjoner i kombinasjon?

Bruksstørrelsen i fylket er slik at det drives en flora av kombinasjoner med landbruk og henting av inntekter utenom bruket. Denne kombinasjonen av tradisjonelt landbruk og lønnet arbeide utenom bruket gir en god ressursutnyttelse og økonomisk robuste bruk. Denne kombinasjonen sikrer også stabil og trygg matproduksjon.

På grunn av forskjeller i topografi og klima er det nødvendig å likestille alle brukstyper og alle typer bønder, for å utnytte ressursene.

Matkvalitet:

God matkvalitet må ha økt fokus. Produksjons forhold og måter er viktige. I skrivende stund er det sterkt fokus på fòrtilsettinger, antibiotikaresistente bakterier og helse. Norge må føre en landbrukspolitikk som ivaretar den gode posisjonen vi har på områder som trygg mat, god dyrehelse, og at vi ligger i bunnen av skalaen når det gjelder bruk av antibiotika i matproduksjonen. Økt satsing på store enheter og konsentrasjon av husdyrproduksjonen med stor dyretetthet, øker risikoen for smittepress og sjukdomsutbrudd.

Enkeltproduksjoner:

Kornproduksjonen er nevnt over.

Mjølkeproduksjon:

Kraftforandelen i mjølkeproduksjonen må reduseres. Dette skjer med prisøkning på kraftfor og styrking av ordninger som prioriterer bruk av gars og beite. Ved besetningsstørrelser tilpasset bruksstrukturen vil en lettere oppnå en optimalisering av beitebruk og gras i mjølkeproduksjonen. Produksjon av mjølk i Oppland er mange steder på et kritisk nivå. Produksjonsmiljøet tynnes ut, særlig i skogs og fjellbygdene. Ensidig satsing på store mjølkebruk vil forverre situasjonen, og den vil f.eks i deler av Oppland føre til avvikling av tradisjonell seterdrift. Investeringsvirkemidler i mjølkeproduksjonen må komme alle typer bruk til gode.

Velferdsordningene for landbruket er svært viktige i denne sammenhengen og må styrkes. Når det gjelder kvoteregioner mener vi det er mest hensiktsmessig å videreføre en regioninndeling som følger fylkesgrensene. Større regioner vil gi lettere forflytning av kvoter til sentrale områder. Dette fører igjen til en raskere sentralisering av mjølkeproduksjonen, og en svekking av distriktsjordbruket.

Kjøttproduksjon:

Vi har over flere år hatt en stor underdekning av norskprodusert storfekjøtt. Her må generelt lønnsomheten opp, ellers vil gapet mellom produksjon og marked fortsette å øke. Denne type produksjon egner seg svært godt med lite kraftfor og stort innslag av gras og beite. Konkret mener vi at kvalitetstilskuddet må økes betraktelig, og at dette gjøres gjeldende for både ung ku, kvige, ung okse og kastrater. Alt fra vekter på 200 kg og oppover, og alle klasser fra klasse O og oppover.

For å stimulere til en økning i produksjon av storfekjøtt på beite, må tilskuddet for både innmark og utmarksbeite økes. Særlig med tanke på kviger og kastrater er det viktig å stimulere beitetilskudd utmark.

Kjøttproduksjon på lam kan også økes. Dette er fortsatt et typisk utmarksprodukt, og det er derfor viktig å holde på denne produksjonsmåten. Grepet i jordbruksforhandlingene 2014, med reduksjon av dyretilskudd og økning av kvalitetstilskudd var et riktig steg i å stimulere til bedret kvalitet. Kvaliteten på norske lam er god, og det ***kan derfor ikke anbefales*** *å gjenta denne forflytningen av penger mellom husdyrtilskott og*

kvalitetstilskudd. Stimulansen til økt kvalitet må komme fra friske penger i kommende forhandlinger. I tillegg mener vi at det er viktig å øke tilskuddet til beiting i utmark.
For begge disse produksjonene, men foreløpig mest for sauen, legger vi til at rovdyrbestandene rundt om i snart all beitemark, er en økende trussel mot beitebruk, og at det er nødvendig med en langt strengere forvaltning av alle 5 artene.

Bier:

Bier er en delvis utrydningstruet art, som har sin store betydning når det gjelder polynering i plantelivet. Produksjonen drives i dag med få unntak som attåtnæring til andre produksjoner, eller lønnet arbeide. Honning er også eksportvare, i en evt overskuddssituasjon. Lønnsomheten bør økes gjennom økt produksjonstilskudd for hver kube. Økes til kr 500. For økologisk honningproduksjon, bør det gis et ekstratilskudd på kr 200 per kube.
Erstatning for vintertap av bifolk, bør likestilles med vinterskader på eng. Det vil si at erstatning bør gis for tap utover 20% vintertap av innvintrede kuber med en nedre utbetalingssats på kr 1000.

Frukt og grønsaker:

Oppland har en betydelig grønnsaksproduksjon. For denne produksjonen er det avgjørende med et sterkt importvern. Vider er midler til forskning og produktutvikling viktig her. Utover dette, bør denne næringa hente store deler av inntektsøkningen i markedet.

Resurser:

Oppland har store gras og beiteressurser, og dette er et stort fortrinn i forhold til å øke grasbasert matproduksjon. Utmarks- og fjellgras gir grunnlag for produkter av høg kvalitet, og uten bruk av importert kraftfor. Dette vil generelt vekke en god gjenklang i befolkningen. Videre må det tilrettelegges for utvidelse og kombinasjoner i tradisjonell seterdrift, og en styrking av den satsinga som er i gang for fjellandbruket. Tilrettelegging både økonomisk og planmessig, vil gi en stimulering av det landbruket vi nevner her, og det vil være en god ressursutnytting. Samtidig kan en del av dagens grasarealer gå over til korn og grønsaks og bærproduksjon.

Verneverdige husdyrraser:

Smertegrensa for overlevelse for en del verneverdige husdyrraser er nå godt følbar. Dølakua er ei rase som kan nevens særskilt her i Oppland. Det samme er i ferd med å skje med Gudbrandsdalshesten, (dølahesten).
Generelt er det viktig å styrke alle økonomiske tiltak som gjør det mulig å berge alle verneverdige raser av alle typer husdyr. Rasene har gode beiteegenskaper, er gode pleiere av kulturlandskapet, og de representerer en stor historisk verdi. Videre har disse rasene et fortrinn når det gjelder seterdrift, lokalmat og turisme.
Tilskuddet til rasene må økes. De som ønsker å starte produksjon med verneverdige raser må prioriteres når det gjelder tildeling av investeringstilskudd og lån. For mjølkproduksjon bør det tildeles gratis oppstartskvote.
Vi mener også det er viktig å stimulere forskning på kvalitetsfortrinn på mjølk og kjøtt av alle disse rasene.

Andre forhold:

Struktur:

Jordbruksavtala 2014 reduserte strukturprofilen sterkt både på dyr og areal. Et overordna mål må være å få på plass igjen sterkere struktur i virkemiddelbruken. Budsjettmidlene skal i størst mulig grad brukes til å drive landbrukspolitikken. Struktur, utjevning av forskjeller i produksjonsforhold, stimulere til størst mulig bruk av norske forråvarer, og styrke inntektsmuligheter i moderate bruksomfang. Det er også viktig at sonegrensene i mjølk, kjøttproduksjon ikke svekkes. Struktur i arealtilskudd må gjeninnføres.

Bunnfradrag:
Ved siste jordbruksavtale ble bunnfradraget i produksjonstilskuddene økt med 3000 kroner. Dette gir en direkte reduksjon i tilskuddene til alle, men er naturlig nok mest følbar for smaå og moderate driftsomfang. NBS må ved jordbruksforhandlingene 2015 konkret foreslå reduksjon av bunnfradraget. Primært ønsker vi denne typer inntektsreduksjon fjernet, subsidiert redusert tilbake til kr 300 i første omgang. Hverken NBS eller jordbruket for øvrig kan gå inn for en ytterligere økning.
***Klima og miljøtiltak**:*
Sentralisering av husdyrproduksjonen fører til at det hele tida må settes inn miljøtiltak for å redusere avrenning til vassdrag. Dette gjelder da først og fremst store lagre av husdyrgjødsel som fører til «overforbruk» på det tilgjengelige spredearealet. Vi får her en målkonflikt mellom sentralisering av matproduksjonen og konsentrasjon i store enheter, og miljøtiltak.
Stikkordsmessig vil vi påpeke:
Økt produksjon på beite og da særlig utmark. Dette gir ingen utfordringer i forhold til husdyrgjødsel.
Biologisk mangfold ivaretas på en god måte.
Mindre behov for ekstra tiltak for å ivareta miljøet.
Økt matproduksjon på mye gratis fornybare ressurser.
Beitetilskuddene blir et indirekte positivt klimatiltak.
Tilskudd til omgrøfting av tidligere dyrket jord.
Dette er et viktig tiltak å beholde i avtalen. Når grøfter svikter tilsier all erfaring at det går et relativt stort areal ut av drift, på grunn av at forsumpningen av arealet sprer seg. I tillegg vil en her få ekstra jordpakking. Det er viktig at en her samtidig har et regelverk som ikke gjør planlegging og søknad om tilskudd komplisert. Dette kan føre til at ordningen ikke blir benyttet på en del arealer, og i sin tur gi argumentasjon for at ordningen ikke er aktuell.
Velferdsordningene:
Her viser vi til notat fra Norske Landbrukstenester.

Norgesfor

Landsmøte

Ble arrangert på Clarion Hotel på Gardermoen 7. og 8. november. Det var 21 utsendinger fra 15 lokallag. Som ungdomsrepresentant fra fylket møtte Erik Andre Flaate Lien fra Vang. I representantskapet møtte Terje Holen og Elin Rømyhr Haugen som vara for Ragnhild Næprud. Fylkessekretær Annette Jørstad møtte som observatør. I forkant av landsmøte ble det arrangert rovdyrseminar, ny på landsmøte, forsikringssamling og representantskapsmøte.

Etter leders tale lørdag den 7. nov. var det innledning ved styreleder i utviklingsfondet, Arne Bardalen om befolkningsutvikling, matproduksjon og ressurser. Deretter innledning om mulige konsekvenser av ulike framtidige handelsavtaler, ved Helene Bank, rådgiver i Aksjon for velferdsstaten. Statssekretær i Landbruks- og matdepartementet, Hanne Maren Blåfjelldal orienterte om viktige landbrukspolitiske saker til Stortinget. Det ble holdt hilsningstale fra ungdommer i Via Campesina fra Brasil og Colombia.

Nors mat – og kulturpris ble utdelt og vinnerne ble Per Idar og Kjersti Vingebakken fra Toen. Per Idar er styremedlem i OBS. Under middagen ble Kari Bay Haugen fra Frya utnevt til æresmedlem i NBS. OBS gjorde storeslem dette året med beste vervelag fylkesvis, 1. og 3. premie beste vervelag lokalt, Mat- og kulturprisen og utnevning av æresmedlem.

Søndag ble prosjektetene Grønt spa`tak og Slipp oss til, presentert. Det ble orientert om «lokalmat.no!» og FKT-prosjektet.

OBS hadde sendt inn 3 forslag: Overproduksjon av lammekjøtt som ble enstemmig vedtatt oversendt styret til videre behandling.

Forslaget var sendt på bakgrunn av frykten for overproduksjon.

Krav om løsdrift i mjølkeproduksjonen og favorisering av store volumproduksjoner som ble samkjørt med øvrige forslag på samme tema og oversendt redaksjonskomiteen for omarbeiding. Det ble framlagt et forslag som omtalte faren for stor nedlegging av mjølkebruk ved gjennomføring av løsdriftskravet i 2024. Forslaget ble enstemming oversendt styret til videre behandling.

Forslag om endring av kontingentrefusjon fra lokallagene til fylkeslagene. Dette for å sikre en bedre ressursutnyttelse av midlene til aktive lokallag. Forslaget falt og det ble i stedet vedtatt en kontingentøkning på 5 % inkludert indeksregulering i en begrenset periode.

Merete Furuberg ble gjenvalgt som leder. Berit Bergseth fra Oppland var ikke på valg. Oda Evy Øyen fra Lom ble innvalgt i kvinneutvalget. I valgkomiteen ble Anne Hanslien fra Øystre Slidre valgt med Kristian Ekre fra Nord-Fron som vara.

Gausdal regnskap logoannonse

Kjersti og Per Idar Vingebakken fra Toten, ble årets vinnere av Mat- og kulturprisen 2015. Prisen deles ut av NBS og Yara Norge og er på 100 000 kroner.

Freda rovvilt

Det søkes om erstatning for ca 5900 sau/lam som rovviltskade i Oppland for 2015. Dette er ca. 3150 dyr færre sammenlignet med 2013, og ca 250 dyr færre enn i 2014.
Også antall søkere går ned fra 327 i 2014 til 293 i 2015. I 2013 var det 447 søknader.
Under følger en tabell der de omsøkte tapene fordelt på rovviltart går fram.

	Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv	Kongeørn	Fredet rovvilt	Sum
2013	2014	4172	950	809	964	153	9061
2014	1624	3069	367	597	476	0	6150
2015 *)	1172	3029	325	784	542	0	5894

**Forbehold om endelige tall*

Status for lisensfelling på jerv, bjørn og ulv, og kvotejakt på gaupe, i region 3/Oppland 2014/2015.

Kvote gaupe 2015: 9 dyr, hunndyr 3. Tilleggskvote 2 dyr. Felte i kvotejakta: 9. Skadefelling: 0. Den 18.4. ble det påkjørt og drept en gaupe i Søndre Land. Total avgang: 10 dyr.
Lisenskvote jerv 2014/2015: 12, hunndyr 5. Felte: 9. Skadefelling: 0
Lisenskvote ulv 2014/2015: 3. Felte: 0. Skadefelling: 4
Lisenskvote bjørn 2015: 2. Felt: 0. Skadefelling: 0

Betinget skadefellingskvote for 2015:
6 betingede skadefellingstillatelser på jerv
4 betingede skadefellingstillatelser på ulv,
3 betingede skadefellingstillatelser på bjørn og
2 betingede skadefellingstillatelser på gaupe.

Kilde over: Rovbase og Fylkesmann i Oppland.

Det ble foretatt 4 hiuttak av jerv våren 2015 etter registrering av 10 ynglende tisper på ettervinteren 2015. Dette reduserte antallet ynglinger til 6 som er 2 mer enn det skal være i region 3 Oppland. Det ble ut fra dette og siste års overskytende jervebestand i Oppland, vedtatt en jaktkvote for 2015/2016 på 21 dyr. Pr. 31.12.15 var det tatt ut 3 dyr. Fram til jul var det ingen snø og dårlige sporingsforhold og mulighet for utkjøring av åte og båser. Dette kan forklare den dårlige måloppnåelsen så langt. Oppland er med i prøveprosjektet sammen med 5 andre områder hvor det tillates lyssatt åte, utkjøring av åte og bås, samt tilsyn bås ved motorisert kjøretøy, elektronisk overvåking av fangstbås. Det deltar ca. 100 jegere i prosjektet. Det er satt ut 26 båser hvorav 21 har elektronisk overvåking. Det er 10 åteplasser innen prosjektet. 2 båser i nasjonalpark med tillatelse til motorferdsel. Ellers har nasjonalparkenes egne forskrifter vært noe til hinder for effektivitet ved hjelp av motorisert ferdsel. Det er derfor behov for en samkjøring og unntak fra nasjonalparkbestemmelsene når det gjelder samfunnsoppdrag som uttak av kvote rovvilt.

Prosjekter

Prosjekt effektivisering av skadefelling på freda rovvilt. (ESR)

Prosjektet som ble opprettet i 2010 og videreført fra 2012 med Annette Jørstad, fylkessekretær i OBS, som prosjektleder, har også gjennom dette året hatt størst fokus på trening og sertifisering av sporingsekvipasjene. Det har vært gjennomført 1 testtreff i kombinasjon med trening i regi Scandinavian Working Dog Institute (SWDI) og 1 treningstreff i samarbeid med Fylkesmann i Hedmark. Erik Ola Helstad fra SNO har vært koordinator for dette. Prosjektet ble avsluttet pr. 1. sep. med endelig sertifisering av ekvipasjene. En ekvipasje fullførte steg 4 (maks stegutdannelse for prosjektet) mens de to andre besto steg 2.
Det har vært gjennomført 2 møter i prosjektgruppa som består av representanter fra kommunene Nord-Fron, Ringebu, Gausdal og Sør-Aurdal samt fra FM, Sau og Geit, Bonde- og Småbrukarlaget og skadefellingslaga.
Prosjektleder har deltatt på dialogmøte med rovviltnemda og hundeeierne har deltatt på regionale møter for beitelag. Ekvipasjene er presentert i brosjyre til beitedyreierne. Ekvipasjene har deltatt i flere skadefellingsoppdrag både i Oppland og andre fylker. De fleste på ulv. Det er felt 2 ulv i Hedmark og 1 ulv i Oppland med hjelp av ekvipasje. En ekvipasje ble også engasjert av SNO for å spore opp antatt skadeskutt ulv i Akershus innenfor ulvesona. Ekvipasjen sporet opp ulven som ble funnet død.

RULL (Rekruttering, utdanning og likestilling i landbruket)

Fylkeskommunen fikk gjennom forvaltningsreformen 2010, oppdrag knyttet til rekruttering, utdanning og likestilling i landbruket. 2012 var siste prosjektår hvor partnerskapet deltok i prosjektstyret. Fra 1.1.14 ble RULL 2 igangsatt og videreført gjennom 2015.
Annette Jørstad har sittet i samarbeidsgruppa på vegne av OBS.
Handlingsplan for 2014 har samme mål som tidligere men med større fokus på videreutvikling og oppfølging. I tillegg er det jobbet en del med kompetansestrategi og derigjennom utvikle en webportal for å samordne aktivitet og kurstilbud innen landbruksaktørene. Det ble utarbeidet et forprosjekt med Skogkurs som prosjektledelse. En rekke handlingsmønstre ble kartlagt gjennom spørreskjema til medlemmer i OBS og OBL. Det ble etter noen møter konkludert med å avslutte prosjektet da de involverte

parter ikke ønsket å delta økonomisk eller det ikke var tilgjengelige personlige ressurser for et såpass omfattende arbeid. Det ble deretter søkt om midler til et voks-kurs for gjennomføring av datakurs med vekt på bruk av sosiale plattformer og nettløsninger som arbeidsverktøy. Østlandsforskning har i tillegg kartlagt hvor bonden henter sin lærdom som vil bli lagt til grunn for videre arbeid med læringarbeid.
Voksenagronomen fortsatte med fulltegnede kurs og ventelister. Dette er et tilbud som må fortsette da det tydelig er et tiltak som har stor interesse.
18. juni var det åpning av landbruk på Vitensenteret Innlandet, Gjøvik: «Fra helt på jordet til HELT på jordet». Offisiell åpning ved fylkesordfører Gro Lundby. Tilbudet vil nå tusenvis av barn og unge samt øvrige besøkende hvert år og gi verdifull kunnskap om en av regionens viktigste næring.
Voksenagronomene ble invitert til Sør-Tretten samdrift for inspirasjon og nettverksbygging. OBS, OBL, Skogkurs, Tine, Nortura, Norsk Landbruksrådgiving, Fylkesmann og fylkeskommunen sto som arrangører.

Bondeglød

Dette prosjektet er nå avsluttet. Fokus har vært å løfte det tradisjonelle landbruket i regionen. Prosjektleder de to siste årene har vært Anita Kokslien, som da er lokalisert til landbrukskontoret i Lillehammerregionen. Styringsgruppa har vært sammensatt av folk fra Fylkesmannen, regionrådet, landbrukskontoret og faglagene både lokalt og på fylkesplan. Fra lokale bonde og småbrukarlag har Knut Erik Fryjordet deltatt og Terje Holen har vært OBS sin representant i styringsgruppa.
Vi sakser det nedenforstående fra prosjektets sluttrapport,når det gjelder måloppnåelse.

Måloppnåelse/Evaluering

Her utdypes nærmere hvordan arbeidet har foregått med å nå målsettinger og å fylle måltallene.
Bygge økt spisskompetanse på landbruk (agronomi)
Gjennom fagmøter, fagturer og fagdager er det leid inn foredragsholdere fra fagmiljø som sitter med landbruksfaglig spisskompetanse. Dette har vært fagmiljø som Bioforsk/NIBIO, Landbruksrådgivingen i Hedmark, i Oppland og i Gudbrandsdalen, Landbrukets HMS tjeneste, Selvhjelp Norge, Animalia/Helsetjenesten for sau, Vestoppland og Sør-Gudbrandsdalen Jordskifterett, Tine Rådgiving, Agri Analyse, Skog og Landskap/NIBIO, Vingelen Utvikling, Relasjonsteamet AS. Ressurspersonene vi har leid inn fra disse fagmiljøene har vært dyktige i å formidle den kunnskapen de har sittet inne med. På møter og kurs har det vært spørsmål, engasjement og diskusjon. Tilbakemelding fra deltagerne har vært gode.
Skape et miljø for kunnskapsformidling av agronomispisskompetanse og
Skape optimisme og holdninger om at bonden skaper sin egen framtid
I forkant av arrangementer er det gjort stor innsats for å markedsføre tiltak. Det er lagt vekt på at møter/kurs/fagturer skal være sosiale møteplasser. Det sosiale kan være en motivasjonsfaktor for å delta på kompetansehevende tiltak og har vært brukt for å utvikle miljøet. Kombinasjonen av god informasjon i forkant av arrangementer, legge vekt på godt faglig innhold, den sosiale delen og å skape møteplasser har vært grunnlaget det er bygd på for å bidra til god kunnskapsformidling.

I prosjektperioden er det jobbet med å informere media om positive hendelser i landbruket og om arbeid som har skjedd i prosjektregi. Dette har gitt mange oppslag i lokalaviser og positiv omtale av landbruket. På denne måten er positiv landbruksaktivitet vist fram. I tillegg har dette vært med å motivere flere til å delta på arrangementer.
Flere arrangement har fokusert på brukernes egne iboende ressurser og muligheten alle har til å påvirke sin egen situasjon og framtid for på den måten å skape varige endringer etter prosjektavslutning. Dette var tema på møtet om prosjektavslutning. Dette var tema på møtet om psykisk helse i 2014, odelstreff i 2015 og bedre bondekurset.

Utvikle produsentmiljøene
Alle arrangementer har vært fokusert på at mange deltakende produsenter skal møtes og etablere nettverk. Det har vært lagt til rette for å utvikle uformelle nettverk. De forskjellige arrangementene har i hovedsak rettet seg mot en spesifikk produksjon eller målgruppe, det har bidratt til å styrke nettverket i disse miljøene.
De arrangementene som ikke har rettet seg mot en spesiell produksjon har gitt mulighet for møter på tvers av produksjonsmiljøer. Noe av hensikten har vært å inspirere til kunnskapsutveksling mellom deltagere fra forskjellige landbruksmiljøer.
En av målsettingene med tiltakene for nye eller kommende gardbrukere har vært nettverksbygging. Det er et håp at den kontakten disse deltagerne har etablert kan være en støtte for dem som næringsutøvere i landbruket. Deltakerne har skrytt av den betydningen dette har hatt for dem og er den beste tilbakemeldingen prosjektet har hatt.

Få godt voksne bønder «ned av gjerdet» og ta aktive valg for egen gard og neste generasjon
Det er utført to spørreundersøkelser i løpet av prosjektperioden, retta til eldre brukere for å stimulere til generasjonsskifte. Arrangementer har vært tilrettelagt for den nye/kommende generasjonen. Andre, mellom anna Tine Rådgiving har rådgivningskompetanse i forhold til å gå ut av landbruket. Prosjektet har rettet oppmerksomheten mot yngre, kommende brukere. Prosjektet har bidratt til å sette fokus på at yngre brukere overtar i rett tid.

Få unge bønder til å bli med og skape vekst på egen gard
Kartlegge egne ressurser, muligheter og ambisjoner
Bedre bonde kursene tidlig i 2015 var et svært populært tilbud. Dette var et kurs der bedriftsledelse, forståelse av egen drift, regnskap, samfunnsrolle, personlige ressurser m.m. ble gjennomgått. Det ble også en introduksjon til det å se sine egne personlige ressurser muligheter. Innenfor arbeid med tanke på rekruttering er det jobbet med kartlegging av ressurser og å formidle kunnskap som kan gi bedre drift og vekst.*

annonse

Regional plan for Gudbrandsdalslågen med sideelver

I utkast til planprogrammet som var på høring i 2013-2014 ga OBS innspill om å delta i direkte i planarbeidet på vegne av landbruket. Astrid Olstad gikk inn som vår representant i styringsgruppa 23. april 15. Hun overtok etter Arne Kristian Holslien. Det har gjennom året vært arbeidet med utarbeidelse til forslag om ulike tiltak i vassdraget med sideelver fra Lora ned til Gausa. Den 30.11. sendte OBS innspill til tiltak i sideelver hvor det er behov for tiltak. Innspillet gikk på elva Gausa, Gausaosen og nedre del av Gausa samt hovedvassdraget forbi Lågendeltaet ned til Strandtorget og Vignes. Dette på bakgrunn av de store skadene på landbruksjord langs Gausa og Lågendeltaet. OBS påpekte at masseuttak og videre tiltak for heving av flomutsatte områder for matproduksjon vil være de beste tiltakene i disse områdene. Innspillet ble også sendt til Lillehammer kommune og leder av Fåberg BS, Bjørn Rønning. I svarbrev ble vi gjort oppmerksom på at problemstillingene ville bli tatt inn i den hydrauliske modellen som skal utarbeides for vassdraget. Videre har prosjektet samlet alle innspill angående landbruket i eget notat. Dette omfatter områdene nord for Hunderfossen. Nedre del av Gudbrandsdalslågen med sideelver vil bli utredet i et eget miniprosjekt under hovedprosjektet.

Det har vært to møter med gruppa høsten 15. og ett møte med landbruksgruppa. Det har vært fagtur til Tyskland og Østerike 8. -11. juni hvor Astrid Olstad deltok. Fagturen besøkte flere anlegg og så på ulike tiltak. Disse anleggene ble delfinansiert med staten. Det var ikke tatt hensyn til fiske i særlig grad, noe som er viktig for Gudbrandsdalslågen.

NVE med Jim Bogen m.fl. har gjennomført delprosjektet i flere sideelver og til en viss grad i hovedvassdraget. Med bakgrunn i utredningen fra delprosjektet og erfaringer, er det aktuelt å jobbe videre med masseavlagringsbasseng, erosjonssikring, beplantning, masseuttak og ETC. I tillegg vurderinger av hogst, veibygging, grøfting etc. Konsekvenser ved flomsikring har også vært diskutert.

Utvalg og samarbeidstiltak

Landbruksråd Innlandet

Medlemsorganisasjoner i Samarbeidsrådet for landbruket i Hedmark og Oppland 2015: Felleskjøpet Agri, Nortura Region Øst, Tine Meieriet Øst, Mjøsen Skog, Hoff Norske Potetindustrier, Landkreditt Bank, Hedmark Bondelag, Oppland Bondelag, Hedmark Bygdeungdomslag, Oppland Bygdeungdomslag, Hedmark Bonde- og småbrukarlag Oppland Bonde- og småbrukarlag, Hedmark Bygdekvinnelag, Oppland Bygdekvinnelag Ragnhild Næprud har vært OBS sin representant i styringsgruppa.

Sekretær har vært Astrid Simengård og Tåle Willerud i Oppland Bondelag.

Generelt: Samarbeidsrådene er en felles møteplass for alle organisasjoner som inngår i bondens virksomhet. Målet for samarbeidsrådene er å koordinere de regionale aktivitetene i landbruket. Samarbeidsrådene koordinerer også kompetanse og informasjon internt i landbruket i form av seminarer, regionale temakonferanser og kurs for Unge Bønder. I hovedsak er det næringspolitiske organisasjoner som Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag , og økonomiske samvirkeorgansiasjoner som Nortura , TINE og Landkreditt Bank som deltar i rådene, men i prinsippet er det åpent for alle relevante aktører å delta.

I Landbruksråd Innlandet har i 2015 gjennomført temakonferanse for tillitsvalgte i alle medlemsorganisasjonene samt lanbrukshelg, et bredt kurstilbud for hele landbruket. Rådet har også i år støtte lokale Bønder til torgs-arrangementer. OBS fikk, etter søknad støtte til arrangementet på Lillehammer 11. april. Annette Jørstad og Ragnhild Næprud har sittet i styringsgruppa på vegne av OBS. Annette før fylkesårsmøte og Ragnhild etter.

Landbrukshelga

Landbrukshelga arrangeres annet hvert år, og i regi av Landbruksråd Innlandet. Hensikten er påfyll av fagkunnskap på mange områder, og invitasjon til å delta går i utgangspunktet til alle gardbrukerne i regionen. Oppslutningen var svært stor og påmeldinga måtte stoppes før fristen gikk ut.
Den faglige delen av samlinga var lagt opp med foredrag om alle husdyrslag, kornproduksjon, birøkt, drenering, skogbruk, HMS, Inn på tunet, landbrukspolitikk, oppdeling og behandling av kjøtt og konservering av matvarer.
Behandling av kjøtt og konservering av matvarer var Oppland Bonde og Småbrukarlags område og ansvar i foredragsjungelen. Begge foredragene var godt besøkt, med hhv. ca. 50 og 60 deltakere per foredrag. En så stor deltagelse på våre foredrag, viser at interessen for mat, matkvalitet, alternative behandlingsmåter og varekunnskap er økende. Det var stort engasjement i forsamlingen under begge foredragene, og mange ønsket oppfølgingskurs.
Foredragsholder var Terje Holen.

Landbruksforum

Dette er et forum der representanter fra Fylkesmannens landbruksavdeling, Oppland fylkeskommune, (administrasjon og politikere), Innovasjon Norge og landbruksorganisasjonene i Oppland deltar. Fra Oppland Bonde og Småbrukarlag møter leder og fylkessekretær.
Landbruksforum har en del overordna landbrukspolitiske saker på dagsorden, samtidig som det er mye interessant informasjon om landbruket både regionalt og nasjonalt. Landbruksforums hovedrolle er å være til nytte for administrasjon og politikere, men forumet har ikke vedtaksmyndighet i saker.
Aktiviteten i Landbruksforum har vært liten siste året, og sakene som har vært oppe har stort sett vært informasjon om prosjekter som pågår enten i fylkeskommunen eller hos fylkesmannen.

Faglig rådgivende utvalg for Reinheimen og Langsua.

Det var avholdt møte i utvalget for Reinheimen på Bjorligard 2.3. 15. I alt 29 deltakere hvorav 13 for faglig rådgivende utvalg. 13 hadde meldt forfall. Fra Nasjonalparkriket møtte 6. Ola Brenna, som er OBS sin representant i utvalget deltok som tilhører på

styremøte i etterkant av utvalgsmøtet. Ola Brenna har mottatt kopi av alle styremøteprotokoller i 2015. Utvalgsmøtet diskuterte bl.a.: Hvorfor møtet bare halvparten av utvalgsmedlemmene? Hva ønsker styret å bruke utvalget til? Hvordan utnytte verneverdiene til lokal verdiskaping? Motorferdsel i området. Mer effektiv skadefelling av jerv, bruk av helikopter og jakt under reinsjakta. For Langsua har det vært liten aktivitet for det rådgivende utvalget. De har heller ikke mottatt referater fra styremøtene.
Inn på tunet, arbeidsgruppe. Arne Kristian Holslien er oppnevt som OBS sin representant i rådgivende utvalg.

Inn på tunet Oppland

Elin Rømyhr Haugen, deltaker i arbeidsgruppa for OBS:
Vi hadde møte om Handlingsplanen for Inn på tunet i Oppland 17. september på Lillehammer. Det er nå 28 godkjente gårder i Oppland. I hele landet er det 385 godkjente tilbydere. Vi fikk informasjon og brosjyrer om Nasjonal konferanse i Stavanger 2.-3. november. Det er kommet en ny nasjonal veileder «Inn på tunet-gården som læringsarena for barn og unge». Lom og Sjåk har hatt ei prosjekt: «Inn på tunet-løftet». Marianne Stensgård delte ut sluttrapport og fortalte om prosjektresultatet. Det satses nå mer på aktivitetstilbud for personer med demens. Det er bare Lesja, Vågå, Lom og Sjåk som har et slikt tilbud i Oppland. Emma Hellemann redegjorde for aktiviteter i nettverksorganisasjonen. De har nå 30 medlemmer. De vurderer å ta en studietur til Nederland.

Miljøvirkemidlene i landbruket.

Utvalget ble nedsatt av Regjeringen høsten 2014 med funksjon og avlevering februar 2015. Annette Jørstad deltok sammen med Olaf Godli på vegne av NBS i utvalget. Formål forenkling av virkemidlene som grunnlag foran jordbruksforhandlingene og for videre arbeid i forenklingsutvalget.

annonse

Rekrutteringsutvalget

Arbeidsgruppa ble nedsatt av Regjeringen i 2015. Therese Rudi har deltatt/deltar i gruppa som NBS sin representant. Rapporten ferdigstilles januar 2016. Gruppa har identifisert utfordringer knyttet til rekruttering og vurdert hvordan best tilrettelegge og sikre at motivert ungdom vil etablere seg i næringen. Gruppa har diskutert og lagt vekt på rammebetingelser, betydning av kompetanse og utdanning, investerings- og bedriftsutviklingsmidler, likestilling og velferdsordninger.
Arbeidsgruppen har følgende medlemmer:
Brita Skallerud, Norges Bondelag
Therese Rudi, Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Per Manvik, bonde i Vestfold, kommunestyrerepresentant FrP
Tor Jacob Solberg, Østfold, vinner av kåringen Årets unge bonde
Sissel By Ingvaldsen, Oppland fylkeskommune
Halvor Flatland, direktør Innovasjon Norge, Sogn og Fjordane
Marthe Bay Haugen, Landbruks- og matdepartementet

Tilretteleggingsmidler

Regionalt bygdeutviklingsprogram for Oppland 2014-2016 består av tre deler.
Regionalt næringsprogram
Regionalt miljøprogram for jordbruket
Regionalt skog- og klimaprogram
Næringsprogrammet gjelder for perioden 2014-2016.
Det er fylkesmannen som forvalter midlene.

Henvendelser-tiltak

Vervepremie

Også i 2015 ble det gjennomført en vervekonkurranse i regi OBS. Premien ble satt til kr. 2015.- og ble trukket blant ververne på siste styremøte før jul. Ikke uventet ble Terje Holen trukket ut. Vi gratulerer med en fantastisk verveinnsats gjennom året. Denne verveinnsatsen ga også OBS 1.premien for beste fylkeslag under landsmøte i NBS i november. I tillegg gikk 1.premien for beste lokallag til Gausdal BS og 3. premien til Sør-Fron BS. Det er grunn til å berømme Leif Arne Kvisberg i styret i Gausdal BS og lokallagsleder Per Viggo Nyhus i Sør-Fron for kartlegging av potensielle medlemmer som la grunnlaget for medlemsveksten.

Bruk av BU-midler i Oppland 2015. *Brev til Fylkesmann av 24.2. angående svar på konkrete spørsmål*
Masseuttak som flomutbedringstiltak. *Brev til Lillehammer kommune av 4.2.*
Søknad om skadefelling ulv. *Brev til Fylkesmannens miljøavdeling på vegne av OBS, OBL og OSG av 27.3.*
Krav om tiltak i jerveforvaltningen. *Brev til rovviltnemda i region 3 på vegne av OBS, OBL og OSG av 27.3.*
Krav om tiltak i gaupeforvaltingen før ny beitesesong. *Brev til rovviltnemda i region 3 på vegne av OBS, OBL og OSG av 27.3.*
Møte mellom styreledere og rovviltansvarlige angående rovviltsituasjonen og andre aktuelle samarbeidsoppgaver *i OBS, OBL og OSG den 23.3.*
Bioforsk Aust Løken må opprettholdes. *Brev til intrimstyret for NIBIO på vegne av OBS, OBL og OSG av 27.3.*
Nedforing grunnet radioaktivitet – småfe. *Brev til NBS av 10.4.*
Nye forskrifter om tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket. *Brev til Fylkesmann i Oppland av 17.6.*

Søknad om uttak av jerv. *Brev til Fylkesmann ved miljøavdelinga og leder i rovviltnemda region 3 av 18.6.*
Skadefelling av freda rovvilt i Oppland og økonomiske rammebetingelser. *Brev til fylkesordfører Gro Lundby og leder av rovviltnemda i region 3 av 21.6.*
Åpent brev angående rovviltsituasjonen på bakgrunn av møte 20.8. *På vegne av OBS, OBL, OSG, Sør-Fron, Nord-Fron og Ringebu kommuner og landbrukskontorene i Nord-Fron og Midt-Gudbrandsdal.*
Åpent brev. Fem krav i rovviltpolitikken. *På vegne av OBS, OBL, OSG og Arbeiderpartiet i Ringebu, Nord-Fron, Sør-Fron (ledere og ordførerkandidater) av 5.8.*
Invitasjon og agenda for dialog- og strategimøte i forhold til rovviltforliket og beitedyra i Oppland. Møte med Statssekretær Lars Andreas Lunde 20.8.. *På vegne av OBS, OBL, OSG og Sør-Fron kommune v/ordfører Ole Tvete Muriteigen*
Innspill angående forvaltning av IBU-midlene i 2016. *Til styret i Innovasjon Norge Oppland av 29.9.*
Lisensjakt på bjørn og jakt som bestandsregulerende tiltak. *Til Klima- og miljødepartementet v/statsråd Tine Sundtoft.*
Krav om løsdrift i mjølkeproduksjonen og investeringsbehov. *Til Oppland Fylkesting av 23.9.*
Møte om oppsummering i beitesesongen 2015. *Mellom OBS, OSG og OBL den 7.12.*
Uttak av 21 jerv i Oppland og invitasjon til møte. *Fra OBS, OSG og OBL til leder og nestleder i rovviltnemda samt påtroppende nemdsleder av 11.12. Møtet ble avholdt 5. jan. 16.*

Deltakelser utover møter i faste utvalg.

Randi Hasvoldseter deltok på Øykåsen Pelsdyrgard på Gjøvik som OBS sin representant etter invitasjon fra Østlandske Pelsdyrgard den 26.9.

Therese Rudi deltok på dialogmøte om rovdyr, beitedyr eller begge deler på vegne av OBS den 6.9. Invitasjon ved Miljøpartiet de grønn i Oppland. Debatt Banken om landbruk. Rekrutteringsutvalget på vegne av NBS.

Elin Rømyhr Haugen møtt som vara til representantskapsmøte i NBS.

Annette Jørstad deltok på Lesjamøtet 2015 om rovviltproblematikken 15.10. Leder i NBS, Merete Furuberg var en av innlederne. Møte med landbruksrådgivingen 27.1. Årsmøte i Torpa og omland 20.2. Årsmøte i Oppland Bondelag. Fylkesekretærsamlinger og forsikringssamling NBS. Åpning Vitensenteret innlandet, landbruk. Rovdyrmøte med statsekretær Lunde på Sør-Fron 20.8. Dialogmøte rovdyr, rovviltmenda 25.11. Rull-møter. Hvordan lærer bonden. Søknad Vokks-kurs, dataopplæring bønder. Felles læringsplattform bønder. Møte med Statsekretær Lunde i departementet sammen med OBL og OSG den 5.nov. Deltatt i utmarksutvalgsmøter NBS og i miljøvirkemidlene i landbruket, regjeringsoppnevt utvalg på vegne av NBS fram til utgang februar.

Terje Holen har deltatt på årsmøtene i Gausdal og Fåberg BS. Fleste møter i rovviltnemda. Dialogmøter angående beitebruk i regi Fylkesmannen. Representantskapsmøte i Oppland AP den 20.6. Møte angående Langsua nasjonalpark 26.6. Møte i Skåbu 5. august sammen med OSG og AP i begge fronskommunene. Innlandsutvalget den 10.11. Beiteseminar Øyer 28.10. Agroteknikk Lillestrøm 28.11. Årsmøte i Oppland Sau og Geit. Rovdyrmøte med statssekretær Lunde på Sør-Fron 20.8. Møter i Landbruksforum og møter i organisasjonsutvalget for NBS. Representantskapsmøter og fylkesledermøter.

Fylkessekretærkurs

Den 6. nov. i forkant av landsmøte i NBS ble det avviklet kurs i hjemmesider for fylkessekretærene. Annette Jørstad var foredragsholder på kurset hvor det ble gjennomgått steg for steg hvordan legge ut og oppdatere hjemmesidene. Det ble også gitt en kort orientering om utviklingen av nettbaserte medier som framtidige informasjonskanaler.

Presseskriv og leserinnlegg

Listhaug undergraver forhandlingsavtalen bøndene har med staten av Annette Jørstad 12.5.
Jordbruksavtale 2015 av Terje Holen av 19.5.
Svar til Morten Johansen fra Byavisa Lillhammer om at NBS svekker forhandlingsinstituttet den 21.5. av Terje Holen den 28.5.
Rovviltforvaltning og politisk ansvar av Terje Holen av 10.8.
Den politiske vegen av Terje Holen 14.8.
Distriktsopprører av Terje Holen 25.8.
Resistens og dobbeltmoral i Coop av Annette Jørstad 2.12.

Utviklingstrekk i landbruket i Oppland.

Kilde: Statens landbruksforvaltning.
Jordbruksareal: Nedgang fra 2010 til 2015 på 2, 37% i Oppland. Jordbruksarealet i Oppland utgjør 4% av landarealet i fylket. Fra 2014 til 2015 gikk 1758 daa ut av drift. For landet utgjør nedgangen 1,89%
Foretak som mottar produksjonstilskudd for landet er 41 169. Det er en nedgang fra 2009 – 2015 på 11,57% som utgjør 5379 bruk. I Oppland er det 4596 bruk mot 4742 i 2014. Fra 2009-2015 en nedgang på 12, 07%.

Utvikling husdyrproduksjon i Oppland.

	1.1.14/1.7.14	*1.1.14/1.7.14*	*1.1.15/1.7.15.*	*1.1.15/1.7.15.*
	Antall foretak	*Antall dyr*	*Antall foretak*	*Antall dyr*
Slaktekylling	*6*	*245772*	*9*	*206161*
Sau over 1. år	*1318*	*82754*	*1350*	*96802*
Melkekyr	*1212*	*28168*	*1140*	*27104*
Ammekyr	*621*	*9894*	*637*	*11670*
Øvrige storfe	*1831*	*73621*	*1790*	*73231*
Melkegeit	*39*	*3597*	*37*	*3691*
Ammegeit	*73*	*753*	*79*	*872*
Slaktegris	*136*	*32728*	*156*	*35087*
Verpehøner	*130*	*213281*	*130*	*202811*
Økologisk				
Melkekyr	*19*	*312*	*18*	*293*
Ammekyr	*18*	*201*	*17*	*195*
Øvrige storfe	*34*	*695*	*5*	*670*
Melkegeit	*1*	*15*	*1*	*28*
Ammegeit	*5*	*45*	*4*	*31*
Sau over 1. år	*40*	*2639*	*39*	*2538*

Utvikling grøntproduksjon i Oppland.

	31.7.14	*31.7.14*	*31.7.15*	*31.7.15*
	Antall søkere	*Antall dekar*	*Antall søkere*	*Antall dekar*
Grovfòr	*4099*	*794684*	*4079*	*794301*
Korn	*993*	*179793*	*940*	*178512*
Potet	*179*	*10091*	*174*	*9520*
Grønnsaker	*66*	*8524*	*67*	*8863*
Frukt/bær	*41*	*2187*	*43*	*2196*

Utmark og beite

Kilde: Skog og landskap.
20 % av landarealet i Oppland er i klassen ikke beite, som omfatter areal uten vegetasjonsdekke som bart fjell og blokkmark, samt jordbruksareal og bebygde areal. 80 % av arealet kan regnes som tilgjengelig utmarksbeite. I det tilgjengelige utmarksbeitet kan 43 % klassifiseres som mindre godt beite, 43 % som godt beite og 14 % som svært godt beite. Kvaliteten på utmarksbeitet i Oppland ligg noe over gjennomsnittet for landet. Ut fra beregninger i Skog og landskap er det beite nok til 654 000 dyr. Pr. 2015 er det sluppet ca. 300 000 beitedyr inkludert tamrein. Det er altså rom for en økning på anslagsvis 50%

Avslutning

Året 2015 var naturlig nok preget av jubileumsfeiring og arrangementer i den forbindelse. Det er grunn til å takke samarbeidspartnere, lokallag, politiske miljøer og forvalting for gaver og hilsninger gjennom året. Ikke minst er det gledelig å se den store medlemstilgangen OBS fikk gjennom året. Vi vil også takke Hedmark og Buskerud BS for gjennomføring av fellessamling og bankett ved vår felles årsmøteavvikling. Vi vil takke de av lokallagene som har gjennomført arrangementer og markeringer. Vi har også mottatt gaver fra flere av lokallagene. Det settes det særlig pris på. Vi vil takke Yvonne Tonnaer og Ole Jacob Christensen for gjennomføring av studietur, Kjersti og Per Idar Vingebakken for arrangementet på Grøna Skysstasjon og Lena-Valle vgs for arrangementet den 10. sep. Takk også til alle gode hjelpere fra Toten og Biri-Vardal BS for rigging av telt, servering og andre oppgaver de utførte.

OBS ønsker alle medlemmer og tillitsvalgte lykke til med videre arbeid i 2016

Dekorasjon til banketten, laget av Fride Gunn Rudi